

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Tractatvs De// Beneficiis// Amplissimvs,// Et Doctissimvs

Garcia, Nicolaus

Coloniae Allobrogvm, 1618

Cap. 1. De clericatu, & ordine.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98550](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98550)

Septima Pars.

QVIBVS DEBEANT BENEFICIA CONFER- RI, SEV DE QVALITATIBVS REQUISITIS AD beneficia.

CAP. I.

De Clericatu & Ordine.

SVMMARIA.

Nter qualitates, quas habere debent
ty, quibus beneficia conferuntur, pri-
ma, & precipua est clericatus, nu-
mero 1.

Per primam tonsuram clericalis ordo
conferitur, secundum Canonistas
contra Theologos, licet non sit sacramentum, à nu-
mero 2. de quo & quot sunt ordines remissive, nume-
ro 5.

Quicquid sit de hoc, an prima tonsura sit ordo, certum
videtur, quod verbum ordo generaliter prolatum com-
prehendit etiam primam tonsuram, secundum com-
munem usum canonum, numero 6. & sic decreta Con-
cilij, sess. 7. c. 7. quoad principalem dispositionem, & sess.
23. cap. 8. a. vers. unusquisque autem de reſor. compre-
hendunt etiam primam tonsuram, num. 7. & 8.

Si non sunt clerici saltem prima tonsura, sed laici, inca-
paces sunt beneficiorum, n. 9. adeo ut non sufficiat de-
stinatio concurrente etiam habitu clericali, n. 10. ne-
que etiam reputatio, qua quis existimetur clericus,
si reuera non erat talis, num. 11. quamvis clerico pu-
tatio, de cuius clericatu non constat, nisi per com-
munem reputationem, potest dari pensio & benefi-
cium, pro quo obtinendo sufficit communis reputatio,
n. 12.

Quod legitur de B. Nicolao, B. Senero, & B. Ambro-
sio, sunt diuina miracula, non trahenda in conse-
quentiam, vel fuit cum illis dispensatum, numero 13.
& 14.

Hodie ex constitutione Sixti V. de habitu & tonsura
requiritur quod tempore collationis beneficiorum sine
actu clerici in habitu clericali, & tonsura incenden-
tes, alias collatio est nulla, n. 15. Et decretum irritans,
quod in sine habetur, refertur ad omnia precedentia,
numero 16. & cum sit in iure positum, ligabit etiam
ipsum Papam, nisi ex certa scientia contra fecerit.
n. 17.

Clerici etiam prima tonsura habentes beneficium, et-
iam simplex, aut etiam ius in illo, vel ad illud, seu
personas percipientes, debent tonsuram & habitum
clericalem, vestes scilicet talares, iugiter deferre, a-
lias ipso facto sunt privati omnibus beneficiis, & c. ex
d. constitutione, n. 18.

Ista constitutio in his partibus cepit ligare post lapsum
octo mensium a die publicationis Roma facta, & ex-
tunc ad huiusmodi priuationem incurrendam non
requiritur lapsus alicuius certi temporis, sed eo i-
pso, quod in publico quis non gestat habitum cleri-
calem supra dictum, id est tonsuram, & vestes ta-
lares, incurrat huiusmodi priuationem, numero 19.
& 20.

Quamvis vestes talares in rigore dicantur, quae homi-
nem usque ad pedes tegunt, tamen ex epicecia & a-
guitate tales iudicabuntur, quae iuxta consuetudinem
clericis sunt decentes, quamvis non sint nimis longae,
n. 21. & 22. nec est necessarium portare duas vestes
longas, sed una sufficit, n. 23.

Forſan non est usu recepta dicta constitutio, saltem
quoad hoc, ut non deferentes praedictum habitum
clericalem maxime tonsuram, sunt ipso facto pri-
uati beneficiis, & quod collatio illis facta sit nulla,
n. 24.

Cum laicus, qui non habet primam tonsuram, sit incapax
beneficiorum, non potest ad beneficium praesentari, a-
lias praesentatio erit nulla, numero 25. quod limitat
Flamin. Paris. ex Rota non procedere, quoties fuit
praesentatus proxime clericandus, & c. n. 26. quae ta-
men limitatio videtur esse contra doctrinam Lamber.
& aliorum docentium non sufficere praesentatum post
praesentationem in continenti clericari, & c. nume-
ro 27.

Ista limitatio procederet, quando proxime clericandus,
expresse, vel tacite praesentaret in tempus, quo esset
clericus, & sic in tempus habile, numero 28. & tacite
diceretur praesentari in dict. tempus, quando patro-
nus cum praesentaret, non absolute, sed dicendo pra-
esento talem proxime clericandum, vel praesento ta-
lem, & peto eum ordinari, & c. numero 29. & ita est
accipienda declaratio S. Congregationis adducta, nu-
mer. 30.

A

SEPTIMA PARS, DE BENEFICIIS,

In casu quo absolute presentaretur nondum habens primam tonsuram, presentatio esset nulla, & facta de indigno, & incapace, quantumvis de proximo clericaretur, & ita procedit doctrina Lamber. & aliorum, numer. 31.

Rota quam Flamin. citat, non loquitur in istis terminis, sed in longe diverso casu, nempe de presentatione facta per literas seu instrumentum de eo, qui tempore facta scriptura & nominationis, non erat clericus, quae valet, si tempore facta presentationis coram ordinario iam erat clericus, quia tunc vere fit presentatio, cum nominatio, seu scriptura presentatur ordinario, n. 32. & 33. & si ex nominatione nullum ius acquiritur ante actualem presentationem, numer. 34. & si sequentibus adducuntur resolutiones Rotae ad praedicta.

Impugnatur resolutio Rotae quatenus ait, quod promissus ante clericatum de canonatu, immixtus tamen in possessionem post clericatum dicendo, quod contulerunt ac sibi providerunt, non censetur de nouo promissus, nu. 38.

Quamvis tempore presentationis omnino clericatus requiratur, non tamen requiritur, quod tunc presentatus incedat in habitu clericali, ex constitutione Sixti V. quae solum id requirit tempore collationis, quamvis ex ea teneatur statim dict. habitum assumere, numer. 39.

Sunt aliqua beneficia sacerdotalia, quae requirunt de iure, consuetudine, statuto, privilegio, vel fundacione, quod ea obtinentes in presbyteros ordinentur, alia diaconalia, & alia subdiaconalia similiter, n. 40. & tunc dicitur annexus ordo aptitudine, & attento tempore prosecutionis, n. 41. ¶ Iuxta hoc in Episcopatu Abulensi est quaedam constitutio synodalis antiqua relata, n. 42. Quod dictum est de archipresbytero, ut debeat in presbyterum ordinari, non videtur hodie procedere in archipresbyteris ruralibus, supposito quod sunt beneficia simplicia, nec personalem residentiam requirunt, & sic in his videtur cessare iam a constit. synodalis Abulensi, n. 43.

An de ordine annexo beneficio, seu prebenda ex consuetudine, statuto, privilegio, vel fundacione, sit necessarium faciendi mentio ab impetrante, esto sit in aetate ad talem ordinem requisita a nu. 44. resolutur negativae cum communi contra alios, & additur dec. Rotae, cuius ratio est, nam de qualitatibus non consideratis & expressis a iure, seu stylo, non est faciendi mentio, nu. 48. & qualitates, exprimendas qui ponunt, n. 49. Improbatur, quod ait Flam. Par. & Zechus in resignatione archidiaconatus, qui habet vocem in capitulo, faciendam esse mentionem de hoc, nu. 50. & 51. respondetur cuidam dec. Paleoti.

Hodie in supplicationibus de canonicatibus ac portionibus Ecclesiarum cathedralium dataria vult exprimi ordinem sacrum annexum. Et si in supplicatione ponitur clausula, etiam si sacerdotalis, quae antea solebat concedi, cassatur: unde cum iam ista qualitas sit a stylo considerata, videtur in istis gratis necessario faciendi mentio de ordine sacro annexo, nisi esset subdiaconatus, quem ad minus debent habere annexum de iure Concilio, & c. n. 52. & 53. sed nihilominus existimatur author, id non esse necessarium, a n. 54.

Clausula etiam si sacerdotalis cassatur, quando narratur diaconatus, vel subdiaconatus, quo casu gratia est surreptitia, si prebenda habet annexum superiorem ordinem si impetrans illo caret, alias secus, numer. 55. 56. Alia sunt beneficia, quae non nisi actu presbyteris,

vel alium ordinem habentibus provideri possunt ex fundacione, consuetudine, statuto, vel privilegio, num. 57. ut quando institutio, vel statutum dicit, quod beneficium non conferatur, nisi presbytero, vel quod conferatur presbytero. Et capellania, in quarum fundacione dicitur, quod presentetur sacerdos, vel quod presentetur capellanus, seu clericus qui missam celebret, vel alia verba respicientia tempus, seu actum presentationis, & tunc presentatus tempore presentationis debet esse sacerdos actu, & c. n. 58.

Idem est, quando fundator, vel statutum diceret, quod promissus de capellania sit capellanus, vel sacerdos, aut quod sit sacerdos, vel capellanus, num. 59. & 60.

Improbatur Ferretus dicens per verba fundacionis, quod eligatur, seu presentetur sacerdos, non requiri sacerdotium actu tempore electionis, seu presentationis, sed solum aptitudinem, nisi quando ordo sacerdotum fuit annexus per verba negativa, seu annullativa & prohibitiva, numero 61. improbantur etiam Zerola Flam. Par. & Zechus idem fere dicentes, num. 62. Improbatur etiam Marcus Anton. Gennen. dicens, quod quando debet eligi sacerdos, debet esse actu, quando onus impositum est a laico, scilicet si ab Ecclesiastico, vel per statutum Ecclesiae, & Goncal. & alij, n. 63. ¶ Praedicta doctrina est communis & approbata per Rotam, n. 64. & alias de iure provisionem ad superiorem, n. 65. & 66. ponitur dec. Rot. & allegantur aliae decisiones. Impugnatur sententia d. aulhorum, n. 67.

Allegata per Flamin. Par. & capitulum ei cui de preben. in 6. loquuntur de beneficio sacerdotium requirente, non tamen actu, & decis. 1. de preben. in nouis fundatur in derogatione per clausulas generales, nu. 68. Non placet quaedam decisio Rotae, beneficium non esse sacerdotale, ex obseruantia interpretatiue subsecuta, licet bulla Papae loquatur de presbyteris, & c. n. ista reuera non est obseruantia interpretatiua, sed contra a bullam n. 69. & 70.

Non placet etiam decisio, quod stante fundacione capellania, quod eligatur vnus presbyter, qui pro ipsius anima missam celebret, & quod patroni possint eligere vnum presbyterum, siue capellanium, & c. non sit sacerdotalis, quia testator alternatiue locutus est de presbytero, seu capellano, & c. sed dictio, siue, stat expressiue, n. 71. & 72.

Si in fundacione capellania caueatur, quod presentetur sacerdos proximior de parentela, si inueniatur alias clericus, si tempore presentationis fuerit aliquis sacerdos, ille debet presentari, licet sit remotior & erit preferendus, etiam si postea ante institutionem alter proximior esset sacerdos, n. 73. & 74. ubi ponitur Rotae decisio.

§. I.

SUMMARIA.

AN capellania sit sacerdotalis ex eo solum quod habeat onus celebrandi, annexum n. 75. & n. 76. ponitur prima sententia esse sacerdotalem actu, etiam si fundator dicat, quod presentetur capellanus, qui per se, vel per alium debeat celebrare secundum Barb. & alios, n. 77.

Ponitur secunda sententia esse sacerdotalem, non tamen actu, sed aptitudine num. 78. quam tenuit Rotae in decisio, adductis, numer. 79. & 80. & in resolu-

tionem adducta n. 81.

Tertia sententia, quod prima procedat in fundatione laici. Secunda in fundatio re personae Ecclesiasticae, n. 82. sed quantum ad hoc non videtur esse differentia inter fundatorem personae Ecclesiasticae & laici num. 83. & seq.

Quarta sententia vera, & tenenda, capellaniam non esse sacerdotalem, nec actum, nec annuitatem ex eo quod in fundatione dicitur capellania debere celebrare, sed posse providere simpliciter clerico, n. 84. honorum n. 85. quia nisi expresse canatur, non per se ipsam hoc agat, potest per alium celebrare, nec requiritur personalis residentia, ex quo sumitur in beneficio simplici, in quo ex consuetudine non requiritur residentia n. 86. ubi ponitur declaratio S. Congregationis, & resolutio Rota.

Verbum interpositum, si quis, non importat, quantum verbum residat, sed de verbo caute, vel servat, vel sacris operetur, nisi aliando colligatur, numero 82.

Appellatio clericus venit simplex clericus prima tonsurae, etiam in capellanis in quibus clerici generaliter vocantur, n. 90.

Hanc quartam sententiam videtur tenere Zerola relatus numero 91. & Genuen. relatus numero 92. & in terminis, est approbata per S. Congregationem in declarationibus positis, numer. nonagesimo tertio & attentae declarationis Pistorien. Rota mutavit sententiam amplectendo hanc, ut in decis. posita numero 94. & in resolutionibus adductis, numero 93. & 96. & fuit alias tentum, quod quando testatur mandat praesentari presbyterum, seu clericum cuius celebrandi Missae, beneficium non dicitur sacerdotale, quia tamen resolutio difficultatem patitur ex supradictis, numero 97.

Vbi in fundatione cautetur quod per se ipsum debere celebrare, seu quod deberet personaliter deservire, aut quod residat, tunc procederet secunda sententia, numero 98. & numero 99. Ponitur declaratio S. Congregationis, & ita procederet resolutio Rota in causa Lucana supra relata: & ita etiam videtur accipienda decisio Abulens. capellania de Cebreros, & c. numero centesimo & sequenti & seq. ubi ponitur decisio.

An ubi capellania est sacerdotalis actus, vel habitus ex fundatione, possit Episcopus cum consensu patroni heredis, seu successoris fundatoris saltem pro una vice dispensare, ut provideatur non habenti dicta qualitatem, numero 102. & quiritur de patrono herede, seu successore, nam de patrono fundatore clarum videtur posse tollere & alterare conditiones, seu qualitates cum consensu Episcopi, saltem ex iusta causa, quando essent utiles Ecclesiae, numero 103. & seq.

In dicta difficultate prima sententia est affirmativa, numero 105. quam aliqui intelligunt subsistente aliqua causa, & omnibus patronis volentibus, & c. numero 106.

Secunda sententia est negativa, numero 107. pro qua facit doctrina Gambary relata, numero 108. & doctrina quam tradit Valdes relata, numero 109. de qua numero seq.

Hae secunda sententia de plano procedit stante Concilio Trident. sess. 25. c. 5. n. 111. & ita S. Congregatio censuit in declarationibus adductis n. 112. & tenuit Rota in decisione adducta, n. 113. & in alia adducta, n. 114. & n. 115. ponitur decretum Concilii provincialis Medio-

lanens.

An per clausulas generales derogatorias in literis Apostolicis positae, non obstantibus statutis, & c. censeatur derogatum fundationi, & ordinationi sacerdotum alii requiruntia n. 116. resolutum cur per d. clausulas censeatur derogatum, seu dilata statuta Ecclesiarum, etiam confirmata sacerdotum alii requiruntia. Ita quod possit quis huiusmodi beneficium consequi, licet non sit sacerdos, & modo sit aetatis legitima ad sacerdotium, non tamen censeatur derogatum fundationi & ordinationi testatoris, nec fundationi etiam clerici contra aliquos.

Id habet speciale fundatio laici, ut non censeatur ei derogatum, etiam si in clausulis derogatoriis dicatur, etiam non obstantibus fundationibus, & c. quae de fundationibus clericorum intelligenda sunt, & c. numero 112.

In literis Apostolicis de beneficiis vacantibus, non solet poni derogatio statutorum Ecclesiae, nisi in beneficiis & prebendis Ecclesiarum Cathedralium, seu Collegiarum unde in aliis beneficiis non vitabitur doctrina supra dicta, n. 113.

Esto ordinarius nullo modo possit alterare conditiones, vel qualitates possibiles annexas beneficio ex fundatione, an possit eas mutare, quando redditus ipsius beneficii essent impotentes, seu insufficientes ad illas, & reducere Missas, & c. num. 124. Resolvitur secundum Doctores, Episcopum id posse facere cum consensu patroni, aut etiam eo invito, si vocatus nolit consentire, n. 125.

Si aliqua capellania esset fundata cum obligatione residentiae personalis, cuius fructus essent adeo diminuti, ut non essent sufficientes tali oneri, posset ordinarius tollere eam obligationem, ita quod per substitutum possit illi deservire, & c. n. 126.

Obicitur Conc. Trid. sess. 25. de reformatione c. 4. ex quo videtur Episcopum id non posse facere nisi in Synodo diocesana, n. 127.

Sententia Navarri, quod illud decretum est ius novum, quoad abbates & Generales ordinum, sed non quoad Episcopos qui possunt hoc facere, etiam sine Synodo iure antiquo, quod non videtur per hoc sublatum, cum fuisset additum ad augendum, n. 128.

Sententia Enriquez, P. Ledesma, & Man. Rodriguez, quod illud decretum procedit in commutatione, seu reductione annuierariorum, seu Missarum dotatarum, in qua eget Episcopus Synodi consilio, non vero in reductione Missarum beneficii, & capellaniae collatae, n. 129. aut iamen Man. Rodriguez cum Navarro, posse Episcopum absque Synodo annuieraria commutare, etiam hodie, n. 130.

Primum dictum auctoribus, quod Concilium ibi non loquitur de Missis impositis beneficio, seu capellaniae, sic tanquam casus omissus relinquatur dispositioni iuris communis, sed de Missis & annuierariis relictis in aliqua Ecclesia, num. 131. ubi ponuntur declarationes S. Congreg. & numer. seqq. referuntur aliae declarationes.

Secundum dictum, quod in reductione dictarum Missarum, & annuierariorum, de quibus Concilium loquitur, servanda videtur forma Concilii, ita quod Episcopus non possit eam facere sine Synodo, esto ante Concilium posset, n. 135. unde stante Concilio non videtur valere constitutio Synodalis Salmantinae relata, n. 136.

In aliquibus Episcopatibus non est usu receptum d. decretum Concilii, & ubi non est receptum, procedit opinio

Nauarri & Man. Rodrig. num. 136. probabile enim videtur, quod stylus saltem decennalis valeat contra legem, etiam Canonicam ab initio non receptam, sicut stylus iudicis prescriptus spatio quadraginta annorum, valet contra ius ab initio receptum, numero 137.

Quomodo probetur clericatus, qui cum sit qualitas extrinseca, non presumitur, numero 138. resoluitur pro-
ari non solum literis testimonialibus Episcopi, seu
it. ordinum, sed etiam testibus, numero 139. etiam de
publica voce & fama, nam sufficit probatio de com-
muni reputatione & fama, & per argumenta & in-
dicia, seu coniecturas, & per semiplenas & leues pro-
bationes probatur, numero 140. & ita seruat Rota
in possessorio & petitorio, numero centesimoquadrage-
simosecundo contra Rebuffum & alios relatores, n. 141.
& seq.

Limitatur dicta doctrina, ut non procedat in nostra ob-
iectiua, numero 144. aut ubi presumptio est contra a-
liquem, puta, quia est illegitimus, qui debet probare
suum clericatum per literas: nec sufficit communis re-
putatio & fama, numero 145. nisi probetur dispensatio,
quæ non probatur per narratiuam literarum ordina-
rii, numero 146. & seq. constando enim de dispensa-
tione clericatus illegitimi probatur per communem
reputationem, sicut clericatus legitimi, numero 148. &
numero seq. adducitur resolutio Rote & ita poterit
proc. dere quadam decisio Rote, relata numero 150.
licet contrarium dicatur alia decis. relata, numero
151.

Concur. rentibus aliquibus coniecturis cum fama proba-
tur clericatus illegitimi, numero 152. & in iudicio
possessorio restitutionis sufficeret illegitimo probare
clericatum per reputationem, & actor illegitimus
non tenetur dare literas sui clericatus ex Rota, nume-
ro 153.

Probatur etiam clericatus unico teste, numero 154. et-
iam in iudicio, quando lis esset super beneficio, nu-
mero 155. contra Rebuffum & alios relatores, numero
156.

Solo sigillo Episcopi recognitio probatur clericatus etiam
collatus non subdito, n. 157.

An probetur clericatus per literas, seu ostensionem su-
periorum ordinum, puta sacerdotij, seu diaconatus,
& c. num. 158. Et non probari tenent Rebuffus & alij,
quia per saltum posset esse promotor, quo casu non va-
let promissio ei facta de beneficio, numero 159. nam per
saltum promotus est irregularis, numero 160. quam-
vis aliqui dicant eum suspensum, num. 161. non ta-
men est irregularis respectu ordinum inferiorum, quos
legitime suscepit, nam ab usu illorum non est sus-
pensus, numero 162. Vnde valeret promissio ei facta de
beneficio non requirente alium ordinem, & c. numero
163.

Contrarium tenetur in dicta difficultate, nempe quod ad
probationem clericatus, & minorum ordinum satis
sit probare & ostendere maiores, numero 164. & ad-
ducuntur ad id resolutiones Rote, à numero 165. &
procedit etiam in clericatu illegitimi, numero 169. &
respondetur Bartolo in contrarium allegato, numero
170.

Licentia proprii Episcopi probatur sola assertionem ordi-
nantis, n. 171.

Inter qualitates, quas habere debent ij, quibus be-
nificia conferuntur, prima, & præcipua est clerica-
tus & ordo: oportet enim eos esse clericos saltem pri-
mæ tonsuræ, per t. quam clericalis ordo confertur,

cap. cum contingat de atate & qualitate, ubi id notant
Doctores, & est communis sententia Canonistarum, ut
per Feli. in c. sicut el. 3. de simonia. n. 2. Mandos. regul. 24.
q. 1. n. 2. Couarr. in c. quia nos, de testamen. n. 4. Gregor.
Lopez. in proemio n. 6. par. 1. Hieronymum Gab. telem
conf. 181. lib. 2. Calda Pereiram in lege si curato in hâ-
bens, ca. de in integrum restitut. verbo laf. n. 104. Men-
dez de Castro in lege cum oportet: C. de bonis qua liberis,
n. 166. Rota, decis. 731 n. 5. & 6. par. 1. diuersorum, & i-
dem tenet Guido Papa, decis. 449. numero 1. vbi ad-
ditio, recte ait id esse verum loquendo de ordine,
non ut sacramentum, sed ut largo modo pro depu-
tatione ad diuinum officium seu cultum. Quamuis
† Theologi contrarium teneant, nempe primam
tonsuram non esse ordinem, sed dispositionem, &
præparationem ad ordines, de quo & quot sunt or-
dines, an nouem, ut volunt Canonistæ, an septem
tantum, ut volunt Theologi, agunt Albertus Trot.
de vero & perfecto clerico, lib. 1. cap. 2. Lamber. de iure
patronatus. 1. par. 2. lib. 9. 7. art. 2. Mandos. supra num. 2.
& 3. Couarr. lib. 11. variarum cap. 10. à nu. 10. Nauar. in
Manu. c. 22. nu. 18. Velazquez de Auentanno in leg.
29. Taur. gloss. 3. num. 9. & 10. Gironda de Gabellis 7. p. in
principio, Zualllos. q. 52. 4. Soto in 4. dist. 24. q. 1. art. 3. &
quest. 2. art. 1. Valentia. 4. 10. disputatione 9. q. 1. pun. 2.
Ange. Syluester, Rosella, Tabiena, Armilla, & alij sum-
mistæ, verb. ordo, Catechismus ad parochos de sacra-
mento ordinis, vers. docendum igitur erit, Barth. Ledesma
in summano de sacramentis, de sacramento ordinis, dif-
ficultate 5. Cosmas Philarcus de officio sacerdotis 2.
par. lib. 1. cap. 13. candelabrum aureum, ti. de sacra-
mento ordinis, numero 6. 10. & 11. Ludouicus Lopez instruit,
conscientie 2. tom. p. 1. cap. fin. Enriquez. in summa, li. 10.
c. 2. & 9. §. 4. F. Man. Rodrig. in summa. 2. tom. cap. 13.
Pet. Ledesma in sua summa. 1. par. iii. de sacramento or-
dinis. c. 1. & Vega in espejo de Curas. cap. 14. a num. 4.
Nunno. 3. par. in addit. q. 37. & 40. ar. 2. D. Sahag. de sa-
cram. ordinis, à num. 7. Carrillo in Itinerario ordinan-
dorum, sect. 3. cap. 7. à num. 17. D. Card. Tuschi. cons.
189. lit. O.

Et quidquid sit de hoc, an prima tonsura sit ordo, &
an non, illud certum videtur, quod verbum, ordo, ge-
neraliter prolatur, comprehendit etiam primam
tonsuram, secundum communem vsum Canonum,
argumento d. c. cum contingat, & secundum commu-
nem vsum loquendi, ut recte docet Nauarrus cons. 11.
de tempor. ordinatio. n. 1. & 3. Suarez de relig. tract. 3. lib.
4. c. 13. n. 8. & c. 56. n. 5.

Vnde decretum Concilij ses. 7. de refor. capit. 10. q.
quoad principalem dispositionem comprehendit
primam tonsuram, ut dictum est supra 5. par. c. 7. num.
95. & decretum est, capit. 8. ses. 23. de reformatione vers.
vniuersusque autem, & sequenti, comprehendit non
solum minores ordines contra Zerolam in praxi E-
pisc. 1. par. verbo dimissoria. §. 2. & Tolet. supra relatum
1. par. cap. 5. numer. 142. ut sacra congregatio Concilij
censuit super illo, c. ibi: A proprio Episc. ordinetur, de
omnib. ordinibus, tam in sacris, quam in minorib. intelli-
gitur, & sic etiam ordinari in minorib. comprehenduntur
in pena suspensionis: Sed t. etiam primam tonsuram
cum de ordinatione, & ordinibus generaliter, & ab-
solute loquatur, & dictum est supra. d. 1. par. c. 5. num.
142.

Alias t. ut ad nostrum propositum redeamus, si nō
sunt clerici saltem primæ tonsuræ, sed laici, incapaces
sunt beneficiorum, c. ex literis, de trasactionib. c. 2.
de instit. vbi Abbas, & alij, & dictum est 1. par. c. 2. n. 28.
vbi plures citant. adeo t. quidem, ut non sufficiat desti-
natio

natio concurrente etiam habitu clericali. Abbas ibi, Felin. in c. cum adeo de rescriptis. ex n. 2. Staphil. de literis gratia nona forma expectatiuarum, n. 24. Selna de benef. 3. par. 9. 6. Conar. 3. par. c. 1. nu. 1. Lamber. 1. par. 2. lib. 9. 7. art. 29. ad finem. Gomez. ius de gratis expectatiuis. n. 89. Duarenus de beneficiis lib. 4. c. 6. P. Pechius in regula beneficii in 6. n. 29. ad fin. Mandos. de signatura gratia in. de promisso. versi. amplius etiam si cui, in ultima editione, Zuallus dicens receptissimam, q. 523. & Zechus de benef. & pensio. capitulo 3. vers. inhabitus, & Thom. Sanchez de matrim. li. 7. disp. 42. numer. 14. Villar del patronado de Calatayud. 4. p. in prin. numero 11. Azor institui. Moralium. 2. par. libro 6. capit. 2. q. 5. & Perez de Lara de annuer. & capell. libro 2. c. 5. numero 2.

Neque etiam sufficit reputatio, qua quis existimetur clericus, si reuera non erat talis, Rota dec. 139. libro tertio p. 3. diuersorum, Flam. Paris. de resig. beneficii. libro 4. quæst. 2. conf. 19. & Zechus, & Villar ibi, 12 quamuis clerico t putatiuo, de cuius clericali non constat nisi per communem reputationem, potest pensio, & beneficium, & pro obtinendo beneficio sufficit communis reputatio, licet vere clericum esse non appareat, Rot. ibi iuxta dict. infra a numero 140. & ita procedet. dec. Rotæ. 13. de probatio. alias 312. in antiquis, quam sequitur Pontanus de spolio. libro secundo numero 179. alia est falsa, Gonzalez post hac visus ad regulam de mensibus glossa secunda a numero 64.

Neque obstat, quod legitur de B. Nicolao, qui ex laico electus est in Episcopum, & de B. Seuerio, qui ex laicificio assumptus est in Archiepiscopum, & de B. Ambrosio qui nondum baptizatus in Archiepiscopum est delatus, ut in c. statumus, §. c. contra 61. dist. 14 quia t omitta responsione Gratiani ibi, §. sed sciendum, & aliorum, quod ob excellentem virtutem, eximiamque, & egregiam sanctitatem laicus eligi possit, quod sequitur Ioan. Quintinus in repet. c. de multa de preben. nu. 67. dicens, quod si cui laico non deest competens sacerdotio virtus, & perfectio, huic facta collatio beneficii valebit. Respondetur, quod illa sunt miracula diuina, non trahenda in consequentiam, vel fuit cum illis dispensatum. Ita Archidiaconus in d. c. statumus, §. his omnibus, Felin. d. cap. cum adeo, sub num. 5. Selna, d. 9. 6. ad finem. Corra. d. c. 1. nu. 4. Pechi. supra num. 2. 7. & Maiolus de irregularitate. lib. 15. cap. 31. num. 4. Oieda de incompat. benef. cap. 24. num. 4.

Et hodie ex t const 38 Sixti V. de habitu & tonsura per clericos. seu milites beneficia, vel pensiones obtinentes deferunt. & c. quam ponit, & explicat Vivaldus in fine Candelabri aurei, & videndus Zechus de casibus reservatis, casu. 4. requiritur quod tempore collationis beneficiorum sint actu clerici in habitu clericali, & tonsura incidentes, alias collatio est nulla, ut in vers. in futurum, ubi sic dicitur: In futurum autem non nisi actu clericis in habitu clericali & tonsura, & militibus infra dicendis in militari incidentibus sue militiae propriæ, aut alia quacunque Ecclesiastica, etiam simplicia beneficia, respectiue conferantur, aut commendentur, aut pensiones, fructus ve, aut bona Ecclesiastica referuntur. Et in fine habetur decretum irritans, quicquid secus à quoquam quauis autoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quod t referatur ad omnia præcedentia, ex cap. in quisiuioni de appellationibus & deciso Rota in causa Toletana professionis in adducta septima parti. dubio 21. numero 330. &

d etum est alias quinta parte capitulo quarto numero 173.

Et cum t sit in iure positum, ligabit etiam ipsum Papam, ut supra dictum est quinta par. capitulo primo numero 28. nisi Papa ex certa scientia contra fecerit, & c. ad leg. quidam consuebant ff. de re iudicata, cum aliis.

Et clerici t etiam clericali tantum tonsura insigniti habentes iam beneficium etiam simplex, aut etiam ius in illo, vel ad illud, seu pensiones percipientes, debent tonsuram, & habitum clericalem, vestes scilicet talaris iugiter deferre; alias ipso facto sunt priuati omnibus beneficiis, nec non pensionibus, omnique iure sibi in eis, vel ad ea quomodolibet competentem, & beneficia sic per huiusmodi priuationem vacantia dispositioni Sedis Apostolicæ referuntur, ex dicta constitutione. Quæ in t his partibus cepit ligare post lapsum octo mensium à die publicationis Romæ 18. Ianuarij 1589. factæ, & ex tunc ad huiusmodi priuationem incurrendam non requiritur lapsus alicuius certi temporis, sed incurrit eam eo ipso, quod in publico quis non gestat habitum clericalem supradictum, id est tonsuram, & vestes talaris. Ita enim t videtur intelligenda dicta constitutio, ut colligitur ex illa dictione, supradictum, quæ refert præcedentia cum suis qualitatibus, Rota decisio. 19. 4. numer. 7. parti. 2. diuersorum, & ex sequenti constitutione eiusdem Sixti. Et quia habitus clericalis in tonsura & vestibus copulatiue consistit, Bald. in l. si qua per calumniam. cap. de Episcopis & clericis. sub numero 1. & Pacianus de probat. lib. 2. cap. 34. nu. 25. cum aliis.

Quamuis autem t vestes talaris in rigore dicantur, quæ hominem vsque ad pedes tegunt, Hispanè, Hasta los pies, Calepinus verbo talaris, seu Hasta los touillos, o certas, dicit Pet. Ledesma in summa 2. part. tract. 7. cap. 2. circa decimam quartam conclusionem circa finem, pagina 384. Tamen ex t epiecia & aquitate talaris vestes iudicabuntur, quæ iuxta consuetudinem clericis sunt decentes. Adde Tho. Sanchez de matrim. lib. 7. disp. 46. num. 6. quamuis non sint nimis longæ, neque ad pedes descendat, ut ferriolum longum cum galero, modò non adsit lactucula, Hispanè Lechugilla, Pet. Ledesma, ibi. Etiam t sine tunicella, seu veste longa interiori, Hispanè Sotana; nec enim est necessarium portare duas vestes longas, sed vna sufficit: & ita dicta constitutio videtur recepta, & interpretata, & docet Vivaldus in dict. explicatione sub nono notab. Et vide dicta supra 1. par. cap. 5. a numero 11.

Et forsân t non est vsu recepta dicta constitutio saltim quoad hoc, ut non deferentes prædictum habitum clericalem, maxime tonsuram, sint ipso facto priuati beneficiis, & quod collatio illis facta sit irrita & nulla.

Cum ergo t laicus, qui non habet primam tonsuram, sit incapax beneficiorum, non potest ad beneficium presentari, alias presentatio erit nulla, Militis in repetitorio. verbo beneficium si impetrat, Rebuff. in concordatis titulo de forma mandati verb. pro expressis, vers. quæro quæ sint, Lamber. dict. quæst. septima art. secundo ad finem, & art. septima & 29. ad finem, Hoieda de incompatibilitate beneficiorum prima parti. capitulo fin. numero 72. Ioann. Gutierrez conf. secunda n. 21. Parladorus differ. 120. n. 18. Card. Thuscus concl. 56. litera B. n. 4. & Flam. Paris. dict. lib. 4. quæst. 2.

- 6
 26. n. 9. t. qui n. 6. ait, quod Rota in vna Imolen. iuris patronatus 19 Nouemb. 1584. coram d. Orano limitauit hanc conclusionem non procedere, quoties fuit presentatus proxime clericandus: nam hoc casu presentatus non est penitus indignus, cum ante institutionem sit tonsuratus. Quæ tamen limitatio videtur esse contra doctrinam Lambert. Hoiedæ, & Ioannis Gutierrez *supra*, qui docent non sufficere presentatum post presentationem in continenti clericari, sed omnino clericatum requiri tempore presentationis: & contra doctrinam Duare. *supra*, ac Rophinaci de benef. c. 1. n. 39. & 40. qui docent si quis post obtentum beneficium clericus effectus fuerit, irritam nihilominus esse beneficij collationem, nec illud posse retinere.
27. Vnde ista limitatio procederet, quando proxime clericandus expresse vel tacite presentaretur in tempus, quo esset clericus, & sic in tempus habile: quo casu presentato facto clerico intra tempus datum ad presentandum, presentatio valeret ex tunc ad legem in tempus. ff. de heredib. instituendis, & Lambert. 2. par. 2. lib. quest. 3. art. 9.
28. Et tacite diceretur presentari in dictum tempus, quando patronus eum presentaret non absolute sed dicendo, presento talem de proximo clericandum, vel dicendo presento talem, & peto eum ordinari prima tonsura, &c. tunc enim videtur eum presentare, vt cum sit clericus instituitur. Et ita t. erit accipienda declaratio sanctæ congregationis Concilij super cap. 10. sess. 7. de reform. quæ sic ait: Vicarius capituli sede vacante infra annum potest concedere dimissiones ad primam tonsuram ei, qui est presentatus a patrono lucis ad beneficium Ecclesiasticum iuris patronatus ipsorum, vt illud obtinere valeat.
29. In casu t. vero, quo absolute presentaretur nondum habens primam tonsuram, credo presentationem esse nullam, & factam de indigno, & incapaci, quantumvis de proximo clericaretur: & ita præcedit doctrina Lambert. Hoiedæ, & Ioan. Gutierrez *supra*. Clericatio enim subsequens etiam de proximo non potest retrahi ad tempus presentationis, in quo requiritur capacitas, & habilitas presentati cum ex presentatione ius ei quærat ad beneficium, &c. & faciunt dicta infra capitulo quarto ad finem.
30. Rota autem t. in dict. Imolen. iuris patronatus 19. Nouemb. 1584. coram domino Orano, quam Flaminius citat, non loquitur in istis terminis, sed in longe diuerso casu, nempe de presentatione facta per literas, seu instrumentum de eo, qui tempore factæ scripturæ, & nominationis non erat clericus, quæ t. valet si tempore factæ presentationis coram ordinario iam erat clericus, quia tunc vere fit presentatio cum nominatio, seu scriptura presentationis presentatur ordinario, Francus in capitulo primo §. verum, numero primo de iure patronatus in 6. Rochus verbo honorificum, numero 27. & 73. Lambert. prima par. secundo libro quest. 4. art. 16. & 2. par. secundo lib. quest. 4. art. 1. 2. & 3. Rota decis. 3. de iure patronatus in nouis alias 211. Achilles 325 seu 12. de iure patronatus, vbi habetur, quod presentatio intelligitur tantum quando sit superiori, alioquin dicitur magis nominatio: & t. sic licet patronus presentandum nominet, & tradat nominato instrumentum presentationis: tamen antequam sit presentatum superiori, non habet ius in re, nec ad rem, nec vllum ius acquirit ex

nominacione ante actualem presentationem, Sarmien. in regula de non tollendo iure questio. 9. 1. Crescen. decis. 6. n. 9. & 10. de iure patronat. & fuit resolutum coram domino Penna in quadam Calagurritana de anno 1588.

Et idem nempe t. quod valeat presentatio de eo, qui tempore ipsius presentationis factæ coram ordinario est clericus, licet tempore factæ nominationis seu scripturæ presentationis non esset clericus, ex dictis, est quod fuit resolutum in dict. Imolen. iuris patronatus, vt fuit dictum in vna Burgen. Abbacia de Sobarco 29. Decemb. 1588. & 10. Martij, & 89. coram domino Penna, vbi idem fuit resolutum, & etiam dictum, quod idem fuit resolutum in vna Maceraten. cappellania coram dict. Ioan. Aldobran. 15. Maij 1564.

Et prædicta t. confirmantur ex decisio. Rotæ in 3d. Vercellen. canonicatus 23 Ianuarij 1598. coram domino meo Corduba, in qua fuit dictum: Resignationem fuisse nullam, ex quo resignans tempore sue prouisionis erat laicus, ac inde nullius ius habebat, quod potuisset resignare, c. 2. de institutio. cap. ex literis de transactio. Capra regula 97. n. 39. cum alijs. Fuerat enim illi facta collatio 22. Martij 1594. & tonsuram accepit 1. Aprilis subsequens: qui actus non est reuerabilis, vt posui presentum antea idem clericatum recepisse, vt fuit dictum in Barchinonen. pensionis de anno 1548. coram Peregrino, & in Elnen. beneficij 5. Octobris 1594. coram Pamphilio. Nec obstat simile, quod non sit necessarium, quod tempore, quo quis nominatur a patrono, sit clericus: nam hoc procedit ex eo, quod per illam nominationem, quam patronus potest reuocare, nullum ius queritur nominato: sed hoc in hoc casu, in quo de tempore prouisionis ius queritur prouiso, sic requiritur clericatus, vt fuit dictum in dict. Burgen. Abbacia de Sobarco. 19. Decemb. 1588. & 10. Martij 1589. Nec superueniens suffragatur, quia non retrahitur. Peregrin. decis. 50. libro 1.

Et hoc t. idem fuit postea confirmatum coram eodem D. Corduba. 4. Maij 1598. Et quod electio capituli ad canonicatum habet vim collationis, cum nulla indigeat confirmatione, ac ideo erat necessarius clericatus tempore electionis, cum electio ius quærat in beneficio: nec obstat actum gestum 2. Aprilis, quando fuit immisus in possessionem post clericatum, in quo dicitur, quod conuulserunt, ac sibi prouiderunt, quia cum tunc non fuerit seruatus modus solitus votandi per vota secreta, apparet capitulum noluisse nouam electionem facere, sed illa verba fuerunt posita ad maiorem, & abundantiore cautelam. Hæc ibi.

Quæ tamen t. decisio, quoad istud vltimum non videtur vera & solida: nam bene verum est, quod illa verba fuerunt posita ad maiorem cautelam, sed ea cautela non videtur esse ad alium effectum, nisi ad prouidendum de nouo, si forte prouisio non valuit, supposito quod modus solitus votandi secreto non est de essentia, nec pro forma requiritur: sed t. quamuis tempore presentationis omnino clericatus requiratur, non tamen requiritur, quod tunc presentatus incedat in habitu clericali, ex dict. constitutione trigesima Sixti quinti, quæ solum id requirit tempore collationis, quamuis ex ea teneatur statim dictam habitum assumere, & deferre: ex quo habet ius ad beneficium.

Lis

40 His præmissis, notandum est cum Doctoribus in cap. ei de præbendis in 6. & ibi Prob. ad Monachum a m. i. Paris. consil. 50. a m. 14. par. 4. & Petro Gregorio de benef. 36. & alijs, esse aliqua beneficia Sacerdotalia, quæ requirunt de iure, quod ea obtinentes in presbyteros ordinentur, ut Parochialis Abbatia, Decanatus, Præpositura, & Archipresbyteratus, cap. 1. de atate & qualitate, ca. cum in cunctis, g. inferiora de elect. ubi Decius num. 6. Rebuffus in praxi tit. requisita ad collationem bonam, num. 31. & de Archipresbyteratu, Lamber. 1. par. 2. lib. quasi. 7. art. 29. m. 4. Curritus in institutio. Maioribus lib. 2. m. 11. de Archipresbytero, & alia, quæ idem requirunt, ex consuetudine, statuto, privilegio, vel fundatione, ut in dict. cap. ei cui, ubi notatur Horda dict. c. final. m. 20. Alia diaconalia, quæ de iure requirunt, quod ea obtinentes in diaconos ordinentur, ut Archidiaconatus dict. g. inferiora, & dict. cap. 1. seu alia ex consuetudine, &c. Alia subdiaconalia similiter, &c. Et tunc dicitur annexus ordo, aptitudine, & attento tempore profecutionis. Bonifacius in Clement. 2. illi vero, num. 17. de atate & qualitate.

42 Et iuxta hoc in hoc Episcopatu Abulensi est quædam constitutio synodalis synodi antiquæ quam D. Didacus de Alaba Episcopus Abulensi imprimi fecit anno 1557. 2. tit. c. 4. in qua statuitur, quod omnes Abates Benedicti, Decani, Archipresbyteri, Vicarii perpetui, & Clerici curati intra annum ordinentur in Presbyteros, & Archidiaconi in Diaconos, modo & forma statutis in sanctis iuribus, alioquin dicto termino elapso si non receperint dictos ordines annexos de iure, suis dignitatibus, & beneficiis & curatis, & Archipresbyteratibus, & Vicariis ipso facto sint eis privati &c.

43 Id tamen quod diximus de Archipresbytero, ut debent in presbyterum ordinari, non videtur hodie procedere in Archipresbyteris ruralibus, supposito quod sunt beneficia simplicia, nec personalem refectum requirunt, ut dictum est supra 5. par. cap. 3. a num. 95. ubi adduxi declarationes Sacre congregationis super hoc, & sic in his videtur cessare iam dicta constitutio synodalis antiqua Abulensi. maxime cum se referat ad iuris dispositionem: concludit decis. Farin. 112. circa Abbatiam.

44 Sed est difficultas, an de ordine annexo beneficio, seu præbendæ ex consuetudine, statuto, privilegio, vel fundatione sit necessarium faciendam mentionem ab impetrante, quod sit in atate ad talem ordinem requisita.

In qua difficultate breuiter responderetur negative ex dict. cap. ei cui, glossa in Clementina verbo vel alteri de præbendis, & cum Calder. tenet Abbas in cap. ad aures, num. 4. de rescrip. & ibi Decius num. 25. & 26. & Felix num. 3. (qui licet in cap. in nostra eodem tit. consil. 31. videatur dicere contrarium, tamen remittit se ad dicta per eum in dict. cap. ad aures) Milles in repertorio verbo gratiam beneficii impetrans. Hieronym. Paulus in pract. Lancel. in notabilibus super vacantiis non reservationis in principio, Selua 3. par. quasi. 11. num. 42. Rebuffus in repetitione cap. null. 2. de concessio. præbende 2. & de qualitate exprimenda, qui iuxta ibi dict. debet intelligi in concordatis in forma mandati, vers. 24. Corrastra 4. par. cap. 4. num. 56. & Ioan. Nicol. Gimentem in Eucharistia beneficiorum tit. 4. cap. 5. numer. 23. Acor. 2. par. libro 6. capite 33. questione 2.

45 Quamvis contra teneat Rota decis. 41. de rescrip. in antiquis, & Ripa in d. cap. ad aures, m. 22. quia

impetrantem teneri facere mentionem de ordine annexo beneficio, quod impetratur, ut si est sacerdotale, vel diaconale, quævis non teneatur exprimere, quod patiat defectum ordinum, quos requirit beneficium: & dict. cap. ei cui procedere in impetratione beneficii in genere.

Sed nostra sententia est communis, quam videtur tenere Rota in vna Abulensi. Canonici 16. Iunij 1589. coram d. Gipsio, ut in sequenti decisione, Domini resolverunt, Petrum non esse restituendum, quoniam sponte canonicatum, & præbendam, de quibus agitur, renuntiavit, & sic a possessione facto proprio cecidit, ad cap. accepta, de restitutione spoliatorum, Rota decis. 4. de renuntiatione in nouis. Cassadorus 4. num. 3. & 5. de restit. spoliatorum, Alexander consil. 92. num. 5. lib. 1. de communi. Socinus in leg. rem quam nobis num. 8. de acquiren. possess. Nec dicatur, hoc locum sibi non vendicare, quando resignatio est nulla, Verallus decis. 172. numer. 7. part. 3. quoniam nullitates quæ pro Petro asseruntur, non placuerunt dominis: nam per testes quorum copia datur, constat de sufficienti publicatione, & licet ita explicite non asserunt literas Apostolicas, quibus fuit facta publicatio, fuisse authenticas, nihilominus satis est, quod dicti testes super 7. dicant: Illas prædictas fuisse originales. Nec ad rem pertinet, quod testibus non credatur, etiam si dicant instrumentum publicum, nisi doceatur de missione instrumenti. Decius consil. 82. num. 2. Ripa in l. i. num. 81. & 84. si certum petatur, quoniam hic non agitur de probando instrumento publico, vel eius renore, sed solum de actu simplicis publicationis: quo fit, ut depositio testium suffragetur per supra allegatas, quibus non refragatur decis. in causa Calagurritana prioratus, quia ibi per testes non probabatur publicatio, ut in casu proposito, sed Notarius tantum asseruit se publicasse resignationis supplicationem per relationem ad librum registri, ad quem se retulit: & sic quodammodo clare constabat, scripturas authenticas tunc non fuisse publicatas, & populo ostensas. Non obstat quod obicitur, mandatum de providendo, & non provisionem publicatam existisse, quoniam si hoc esset verum, non propter ea vitaretur, quia dicta publicatio possessionem canonicatus subsequitur, datur intelligi, non mandatum de providendo, sed ipsam provisionem publicatam fuisse. Tollitur postremo surreptio allegata quod non fuerit expressum canonicatum esse sacerdotalem, quoniam supplicatione fuit petatum de canonicatu provideri, etiam si sacerdotalis esset, ex quo dignoscitur Papam potuisse cogitare, & satis percipere esse sacerdotalem: quocirca cessat surreptio. Crauetta consil. 79. num. 8. Verallus decis. 49. in fin. par. 1. & in simili de pensione concessa laico fuit resolutum coram me in vna Cathamen. pensionis 4. Maij 1583. præsertim quia Didacus erat in tali atate constitutus, ut infra tempus à iure statutum poterat ad sacerdotium promoueri: quod sufficit, iuxta dispositionem Concilij Tridenti sess. 24. cap. 12. Non placuit tamen dominis fundamentum desumptum ex possessione pacifica triennali, quoniam licet ex expressumendum sit publicationem rite factam, ut in decisionibus, quarum copia datur, attamen prædictæ decisiones non procedunt, quando agitur de spolio, ut fuit resolutum in istis terminis in vna Bergomen. parochialis 28. Februarij 1586. coram bo. memoria reuerendissimo Lanretano. Cetera bene tolluntur per informantes, tam in facto, quam in iure pro Didaco, & responsiones placuerunt dominis.

48 Et ratio nostræ sententiæ est, nam de qualitatibus non consideratis, & expressis à iure, seu stilo, non

- est facienda mentio, *Felin. in cap. super literis nu. 2. & in cap. in nostra cor. 20. de rescrip. Corr. 4. par. ca. 5. n. 38. Caputaquen. decis. 22. 4. par. 3. & Flam. Paris. de resignatione beneficiorum lib. 10. p. 2. num. 17. de quo Menochius de arbitrar. lib. 2. casu 201. a num. 25. Et qualitates exprimendas ponunt *Felin. in dict. cap. in nostra, Ripa in dict. c. ad aures. Selua d. quest. 11. & 12. Rebuff. in dict. repetitione. cap. nulla post tertium notabile, & in dicta forma mandati verb. pro expressis, Corraf. dict. cap. 4. num. 56. & 57. Menoch. & Flam. Paris. supra.**
- 50 Vnde non t videtur verum quod *Flam. ibi ait n. 106. & Zechus d. cap. 3. vers. inhabilis, in resignatione Archidiaconatus, quia habet vocem in capitulo, faciendam esse mentionem de hoc: nam licet de iure non habeat vocem in capitulo, tamen ista qualitas non est à iure nec stilo considerata, nec iure, aut stylo cauetur, ut de ea sit necessario facienda mentio, quoniam de stilo non fit mentio de hac qualitate in portionibus Hispaniarum, quæ fere omnes sunt de capitulo, aut habent vocem in capitulo, ex consuetudine immemoriali, vel alias; nec in dignitatibus, quæ idem habent in aliquibus Ecclesiis.*
- 51 Nec obstat t decisio *Paleoti in Carthagin. Archidiaconatus de anno 1556. quæ est 3. pars diversorum, li. 3. deci. 354. 355. 357. & 360. quia, ut apparet ex ista ultima decisione, ideo in illo casu erat facienda mentio de hac qualitate, quia resignatarius erat minor, & non in ætate legitima, ut posset dare vocem in capitulo, quia Papa non voluisset privare Ecclesiam, cum inde dicatur damnum pati, Glossa in Clement. 2. de ætate & qualitate.*
- 52 Hodie tamen in supplicationibus de canonicatibus, ac portionibus Ecclesiarum Cathedralium, dataria, vult exprimi ordinem sacrum annexum, & si in supplicatione ponitur clausula, etiam si sacerdotalis, quæ antea solebat concedi, ut in decis. *Abule. cassatur, vnde cum iam ista qualitas sit à stilo considerata, videtur in istis gratis necessario facienda mentio de ordine sacro annexo Canonicatui, vel portioni, alias gratia erit surreptitia, & nulla, si prout nō sit illum ordinem consecutus, etiam si sit in ætate legitima, saltem ubi habent annexum ordinem presbyteratus, vel diaconatus.*
- 53 Nam t si esset annexus ordo Subdiaconatus, non videtur gratia vitari, etiam si de eo non esset facta mentio, cum Papa possit intelligere canonicatum, vel portionem, ad minus habere talem ordinem annexum, iuxta Concilium Tridentinum sessione 24. de reformatione cap. 12. vers. nominibus vero: & non oportet exprimere qualitates, quæ insunt beneficio de iure communi, sed illas tantum, quæ insunt de facto ratione consuetudinis, vel alio modo, *Felin. in d. c. in nostra, conf. 4. Selua. 3. par. 9. 126. qualitate num. 11.*
- 54 Nihilominus tamen existimo, quod in supplicatione non sit expressus ordo sacer, annexus canonicatui, vel portioni. & si sit presbyteratus, vel diaconatus, gratia non sit surreptitia, quia ex eo quod dataria soleat petere, quod in supplicatione exprimitur ordo, non sequitur esse & stylum, quod debeat exprimi, etsi non petatur, maxime quia aliquando significantur supplicationes, etsi non sit expressus ordo, quia forte impetrans ignorat ordinem annexum, nec in resignationibus & coadiutoriis solet fieri, aut peti ista expressio ordinis.
- 55 Et illa, clausula, etiam si t sacerdotalis, cassatur, quando nariatur Diaconatus, vel Subdiaconatus: quo casu non stante d clausula. gratia est surreptitia, & nulla, si forte præbenda habet annexum superiorem

ordinem expresse, maxime si impetrans illo caret. Alias, t si impetrans illum haberet, gratia videtur posse sustineri, etsi narraverit inferiorem ordinem, quoniam non videtur surreptio considerabilis, quia Papa eadem facilitate gratiam concessisset expresso ordine superiori, cum impetrans illum haberet.

Alia t sunt beneficia, quæ non nisi actu presbyteris, vel alium ordinem habentibus conferri, seu ad ea præsentari possunt, ex fundatione, consuetudine, statuto, vel privilegio *Per. de Bayso in directorio electionum, c. 9. 2. par. n. 3. Per. Gregor. cap. 36. cum aliis supra citatis.* ut t quando institutio vel statutum dicit quod tale beneficium non conferatur nisi presbytero tunc tempore collationis debet esse presbyter actus. Et capellanæ, in quarum fundatione tempore ipsius presentetur sacerdos, vel q presentetur capellanus, seu clericus, qui Missam celebrat, Hispanæ, Clerigo de Missa, vel alia verba respicientia tempus, seu actum presentationis, quo casu presentatus tempore ipsius presentationis debet esse sacerdos actus, quia qualitas adiuncta verbo intelligitur secundum tempus illius, *l. in delictis, §. 1. ff. de noxalibus, ita Abbas in d. c. c. in cunctis, §. inferior, num. 10. de electione. & in Clementina, ut i qui, num. 7. de ætate & qualitate, & ibi gloss. §. illi vero, verb. annexi, & Bonifacius, num. 16. Decius in d. §. inferiora, nu. 22. & conf. 129. num. 5. Paris. d. conf. 5. 4. par. a num. 13. Ripa in lege ex facto, num. 31. ff. de vulgari, Rebuffus in praxi tit. requisita ad collationem Bonanin 35. & in repet. c. ex irpanda, §. qui vero. 2. notabili de præbendis, Rochus sic intelligendus, verb. honorificum, nu. 21. Lamber. 1. par. 2. lib. 9. q. 7. art. 29. Ferretus cōf. 211. nu. 8. & 9. Per. Gregor. dict. c. 36. & Spino de testament. gloss. 4. n. 67.*

Et idem t dicit *Zerola in praxi Episcopali, 1. par. verb. beneficium, §. 7. 5. conclus. 8. conclusio principalis, quando fundator, vel statutum diceret, quod prout de capellania sit capellanus, vel sacerdos, quod requiritur tunc quod sit actu sacerdos, & dictio vel esset declarativa: & ita fuisse sententiatum, & quod tunc capellania sit sacerdotalis, non tamen actus, sed aptitudine, tenet *Perez de Lara, lib. 2. c. 5. a num. 11.**

Et similiiter t *Zechus de republica Ecclesiastica, ca. de beneficiariis, nu. 4. notabili ultimo, vers. quo vero ad ordinem, inquit, quod si testator leget, aut statutum, vel consuetudo habeat, quod prout de capellania sit sacerdos, vel capellanus, oportet ut sit actu sacerdos, vel capellanus, autem clericus tantum, &c. & notissime D. Card. Tuschus, concl. 57. lit. B.*

Et ita tenendum t est, quamvis d. *Ferretus conf. 305. dicat per verba testamenti, & fundationis, quod eligatur seu presentetur sacerdos, non requiri sacerdotium actu tempore electionis, seu presentationis, sed solum aptitudine, nisi quando ordo sacerdotij fuit annexus per verba negativa, seu annullativa, & prohibitiva, verbi gratia, dicendo, quod non conferatur nisi presbytero, vel quod non possit presentari sentari nisi sacerdos, &c, quod etiam dicit *Zavallos infravelatus num. 78.**

Et t quamvis *Zerola supra verbo ius parronatus, §. 8. 15. dubio, dicat, quod fundata Ecclesia hac conditione, ut ad illam presententur, & instituantur tot presbyteri, qui quotidie debeant celebrare Missam, &c, præcisè loquendo, poterunt institui in istis beneficiis actu sacerdotium requirentibus, etiam non sacerdotes quando infra annum ad sacerdotium promoveantur. Et *Flam. Paris. lib. 4. de resignatione, q. 9. a n. 34. quod in casibus, in quibus requiritur ætas viginque**

tiquinque annorum, & sacerdotium possit resignari, & proinde beneficium existenti in dicta etate, licet non sit sacerdos, quod etiam tenet Zechus de beneficiis & personibus, c. 3. vers. requiritur etiam, & capit. 3. numer. 3. vers. septimo requiritur, & in constitutione, aut priuilegio, capit. 12. numero 21. vers. quo vero ad etatem.

63 Et si quamvis Marcus Antonius Genuen. in praxi Archiepiscopali curia Neapolitana, cap. 24. nu. 11. dicat, quod quando debet eligi sacerdos, debet esse actu sacerdos & non sufficit quod intra annum possit promoueri, idque quando tantum onus impositum est a laicis, ne retrahantur ab edificatione, secus, si ab Ecclesiastico, vel per statutum Ecclesie, Lamber. 1. par. 2. lib. ar. 17. q. 7. & quod capitulum ei cui de prae-bendis in 6 procedit, quando non a laicis est impositum onus, & c. quem in effectu sequitur Agor 2. p. li. 6. c. 24. q. 4. & quauis nouissime Gonzalez gloss. 5. a. n. 104. doceat, quod si fundator facit capellaniam sacerdotalem, vel dicat, quod sacerdotem praesentatur, & non alij, adhuc sufficit esse in ea etate, vt saltim intra annum ad presbyteratum ordinem promoueri valeant, nisi expresserit, quod capellanus praesentandus sit actualiter sacerdos, & c. quem sequitur Propter de Augustino in appen. ad summam bullarj quarante, 2. par. vers. seruitium capellani, pag. 608. & idem tenet Perez de Lara dict. c. 5. a. nu. 16. qui ait, quod si fundator requirit presbyteratum per verba affirmatiua, seu mixta, incipiendo affirmatiuis sufficit praesentare idoneum ad presbyteratum: si vero vtatur, seu incipiat verbis negatiuis, seu alias verba sunt clara, debet praesentari actu sacerdos. Sed si praedicta doctrina, a qua non est recedendum, est communis, & approbata per Rotam in vna Romana capellanij 19. Martij 1586. infra adducta. num. 79. & in Valentina iuris patronatus, 20. Martij. 1585. infra adducta num. 193. ubi etiam fuit resolutum, alias deuolui prouisionem ad superiorem, ad Rochum, verbo honorificum, nu. 16. in fine, & Lamber. d. ar. 27. in fine, & d. infra 10. par. c. 3. ad prim. Et in causa Foroliuini. capellanij 10. Maij, 1589. coram D. Seraphino vt in frequenti decisione. Fuit tamen dubitatum an capellania, de qua agitur, sit sacerdotalis, an vt capellanus debeat esse actu sacerdos, & habitus, & d. Iulius possit de hoc opponere contra dictum Octavianum. Et quantum ad primam partem domini censuerunt, capellaniam esse sacerdotalem, cum in instrumento dotationis dicatur, quod debeat praesentari vnus sacerdos bona conditionis & fama presbyter secularis, Ex quibus verbis geminatis apparet hanc capellaniam requirere sacerdotium tempore praesentationis, cap. nemo deinceps, & ibi Gemin. & glossa de electio. in 6. Barbacia conf. 38. nu. 8. lib. 2. Decius conf. 129. n. 5. Rochus de iure patro. verbo honorificum, nu. 27. Lamber. lib. 2. par. 1. q. 7. art. 27. & fuit pluries resolutum, & cum iuris dispositione concurrat obseruantia, cum semper fuerint praesentati sacerdotes, vno excepto. Non obstat, quod Molina non potuerit in dotatione reservare sibi ius patronatus, quia quamvis ipsa dotauerit in executionem dispositionis suorum matorum, nihilominus potuit sibi reservare ius patronatus, quia restator iubendo, quod capella constitutur, & dotetur, si haec hoc faciat, poterit reservare ius patronatus, quia representat personam defuncti, Lamber. lib. 1. par. 1. q. 2. art. 12. nu. 6. facit decisio Rota. 5. de iure patronatus in antiquis. Nec obstat, quod non appareat de consensu Episcopi de tempore dotationis, quia ex diuturnitate temporis & obseruantia, praesumitur consensus Episcopi, per ea quae deducit idem Barbacia dict. conf. 33. in principio, lib. 2. Nec

obstat vltimus status, ex quo constat pronisum per Abbatem fuisse simplicem clericum, quia potest patronus de consensu ordinarij pro vna vice praesentare ad beneficium eum qui non habeat omnes qualitates in fundatione appositas, vt per Feli. in cap. cum accessissent, nu. 19. vers. 2. restringitur de constitutionibus, Berolius, conf. 3. nu. 38. lib. 1. Præterea, non obstat etiam quod demum illam praesentationem fuisse nullam, cum non constituat statum aliquem legitime praescriptum, quare sequitur requiri vt praesentetur, is qui sit actu & habitu sacerdos. Quantum ad secundam partem, an de hoc defectu possit Iulius opponere, fuit resolutum posse, quia cum sit reus & possessor, potest vincere ob non ius aduersarij. Nec obstat, quod in prouisione Apostolica per clausulas generales censeatur derogatum huic qualitati, quia dicta clausula non operatur derogationem qualitarum in fundatione expressarum, nisi de his fiat expressamentio in imperatione. Felinus in cap. nonnulli in principio de rescriptis, numero vigesimotertio & idem tractatu quando littera Apostolica in septima ampliatione, non obstant decisiones Sancti Congregationis Concilij allegatae in pluribus causis. Et in specie in causa Romana Capellanij coram D. Pamphilio, quia procedunt iuxta terminos allegationis Lapi. 35. nempe, quando simpliciter fundans vult, quod praesentatus celebret diuina in altari constructo, quia potest per alium celebrare non autem quando expresse in fundatione cautetur, vt praesentetur sacerdos, & ita perpetuo fuit in Rota obseruatum.

Et in causa Lucana capellanij, 4. Decemb. 1595. coram Domino Gipsio, de qua infra nu. 81. fuit idem tentum, & in alijs pluribus causis.

Et sententia tamen authorum de quibus supra, nu. 61. 62. & 63. conuincuntur clare; nam qui non est actu, sed aptitudine, sacerdos non est, nec dicitur vere, nec absolute, & simpliciter sacerdos, vt patet, & sic in eo non verificantur verba requirentia sacerdotium.

Et allegata per Flam. d. 7. q. 36. & dictum capitulum ei cui loquuntur de beneficio sacerdotium requirente, non tamen actu, de quo s. n. 40. & decisio 1. de prae-bendis in nouis, quam allegat nu. 37. fundatur in derogatione per clausulas generales, vt infra d. 119.

Vnde non placet decisio Rotæ in causa Pam-pilonen. beneficij 11. Februarij, 1591. coram D. Mantica, in qua domini censuerunt beneficium non esse sacerdotale ex obseruantia interpretatiua subsequuta, licet Bulla Pauli III. loquatur de presbyteris, & proprie dicatur, qui habent ordinem sacerdotum, tamen quod hoc nomen potest etiam clericis conuenire, vt colligitur ex capite vestra, iuncto principio cum fine de cohabitatione clericorum, & c. Nam ista reuera non est obseruantia interpretatiua, sed contra d. Bullam, & sic non valeret, nisi esset legitime praescripta, vt in d. Foroliuini, supra adducta: nec dict. cap. vestra probat, quod nomen presbyterij contineat clericis simplicibus, & repugnat etiam communis vsus loquendi, & c. quamvis istam decis. referat & sequatur Gonzalez supra numero 85.

Nec etiam mihi placet decisio in causa Lucana capellanij 17. Dec. 1593. coram D. Gipsio, in qua fuit resolutum stante fundatione capellanij, quod eligatur vnus presbyter honestus, & idoneus, qui pro ipsius animamissam celebret cessante iusto impedimento & quod eius filij & descendentes essent patroni, & vti tales possint eligere vnum presbyterum, sine capellanum, & c. praesentationem & prouisionem Apostolicam subsequutam, non esse inualidam, non obstante defectu ordinis & etatis ad sacerdotium praesentati, qui infra annum non poterat ad sacer-

ad id promoueri, non maior 14. annis, licet minor 25. non est incapax beneficii, nec debet per se ipsum deseruere L. apud allegacione 35. §. 116. maxime, quia testator alternatiue locutus est de presbytero, seu capellano, & fuit allegata declaratio S. Congregationis in causa P. Loren. & maxime stante obseruantia iuxta hoc, cum illi mi presentati non essent sacerdotes, & ad iudicandum qualitas beneficii, vltimus status inspicitur, Dec. con. fil. 126. & de presenti statu presumitur in preteritum, maxime ubi adest probabilis causa ita presumendi, Alciatus de presumptionib. reg. 2. presumpt. 26. & c.

72 Hæc inquam decisio mihi non placet, nam in illis verbis, quod possent eligere vnu presbyterum, siue capellanum, dictio, siue, stat expositiue & declaratiue, vt per Zerolam & Zechum sup. relatos, num. 59. & 60. quod in casu istius decisionis clarius apparet, ex quo in fundacione prius fuerat dictum, quod eligatur vnus presbyter honestus & idoneus, & c. Et vna pars scripturæ declarat aliam, l. qui filius, ff. de legatis. 1. Nec suffragatur d. obseruantia & status vltimus, nisi esset legitime præscriptus, vt in d. F. resolutum.

73 Vnde etiam si in fundacione capellanæ cauetur quod præsentetur sacerdos proximior de parentela, si inueniatur alias clericus, si tempore præsentationis fuerit aliquis sacerdos, ille debet præsentari, licet sit remotior, & erit præferendus, etiam si postea ante institutionem alter proximior esset sacerdos. nam debet attendi tempus præsentationis, Perez de Lara lib. secundo cap. 9. numero 59. vt ex superioribus apparet, & ex decis. Rotæ in causa Tarracönen. beneficij. 9. Decemb. 1580. coram D. Seraphino, quæ sic ait. Fuit resolutum, ambus descendentiis esse bene probatis. Na quæcumque ad descendentiā Iacobi nulla prorsus adest dubitatio, quantum ad descendentiā Gabriëlis, ea quoque est bene probata, nam quod controuertitur an primus Berengarius sit filius Bernardi, secundi facile soluitur: primo enim adest testamentum Bernardi, qui inter ceteros instituit Berengarium in filium suum, & licet sit vnicum instrumentum, tamen coadiuuatur, quia Berengarius Ortoineda, & ipse fecit testamentum, & instituit Berengarium filium suum: & ita habemus duos, quæ faciunt mentionem de Berengario: & licet in secundo non dicatur Berengarius filius Bernardi, tamen cum dicatur Berengarius Ortoineda, & sic concurrant duæ demonstrationes, satis dicitur probata idemitas: & idem est de sequentibus gradibus. Hoc supposito subintrat alia difficultas, quisnam eorum sit præferendus, & licet Iacobus pretendat se esse præferendum, cum descendat per lineam masculinam, Gabriel vero per feminæ, tamen hoc fundamentum non placuit, ex dictis per Castrensem, l. 1. numero 4. C. de conditionib. infertis, & ex notatis per Doctores, in cap. nouit, de iudiciis: quia quando non est habenda ratio conseruationis agnationis, semper comprehenditur masculus ex femina, Socinus l. Gallus, §. nunc de legen. 8. de liberis & posth. & alij ibi, tunc enim habet locum textus lege prima. Cod. de condi. infertis, & leg. Lucius de heredibus instituendis, & hoc per subsequentiem obseruantiam declaratum fuit, ex quo fuerunt postea præsentati, & instituti descendentes ex femina, Aim. conf. 118. numero secundo Præterea cum in fundacione mādetur, vt præferatur & institutur presbyter, si inueniri poterit sin minus clericus, & Gabriel esset presbyter tempore præsentationis, Iacobus vero clericus tantum cessat d. f. ultas, quia attenditur tempus præsentationis & institutionis, cap. si ex eo tempore de rescip. in 6. Sarnen. de non tollendo, q. 1. n. 10. & ita fuit alias ten-

tum in vna Parment. iuris patronatus, coram R. Domino Blancheto de anno 1573. Quæ de mala fama obiciuntur, colliguntur ex rebus pro eo examinatis, concurrentibus etiam presumptione, quæ ex institutione per ordinarium de eo facta oritur: cætera ex de quibus colliguntur.

§. 1.

De aliquibus difficultatibus & dubiis.

¶ Sed est difficultas, ¶ an capellania sit sacerdotalis sex eo solo, quod habeat onus celebrandi annexum, vt quia fundator disposuit, quod capellanus celebret, seu debeat celebrare tot missas, vt est ordinarium.

In quâ difficultate est prima sententia esse sacerdotalem actu, ita vt non possit promoueri, nec ad eam præsentari nisi actu sacerdos, nam eo ipso, quod fundator vult, quod capellanus debeat missas celebrare, videtur voluisse præsentandum esse sacerdotem, vt illas possit celebrare. Ita Barbacia conf. 33. scripsit Psalmista l. 2. quem sequuntur Lamber. dist. quæst. 7. artic. 27. D. la. & Perez in lege prima tit. sexto lib. 1. or. dinament. glossa secunda ad finem, vers. notabile etiam est dubium, Ios. Gutierrez, conf. 1. numero. 11. & conf. 2. num. 13. Quæst. ad actum, lib. 4. Ecclesiast. nu. 67. a. Man. d. 13. quæst. regularium, 2. to. q. 122. ar. 2. ad finem & videtur tenere Beronius, conf. 5. numer. 14. vol. 1. Et ¶ procedit etiam si fundator dicat, quod præsentetur capellanus, qui per se, vel per alium debeat celebrare, secundum Barbaciam supra, & Lamber. d. q. 7. ar. 28. & Ioan. Gutierrez sup. ¶ Secunda ¶ sententia est, capellaniam per onus celebrandi iniunctum esse sacerdotalem, non tamen actu & contemporaneæ, sed solum aptitudinis, & ideo non oportere, quod præsentandus sit actu sacerdos, sufficere quod sed sit in æ. ar. legitima ad sacerdotium, licet non habeat nisi primam tonsuram, iuxta dicenda infra c. 3. Ita cum Ferroto id conf. 305. tenet D. Spino d. gloss. 4. n. 68. & hoc idem videtur velle Abbas in cap. dilecto n. 3. de præbendis, quem pro prima sententia citat Io. Gutier. supra, dum ait, quod possunt dici sacerdotales illæ præbendæ, quæ habent onus celebrandi annexum: facit capitulum ei cui, de præb. lib. 6. & clarius in d. Clem. vt ij qui nu. 7. sequitur Zuallos, quæst. 693. ex num. sexto etiam si fundator dicat, quod præsentetur presbyter, nisi aliter expresse esset dispositum à testatore, dicendo, quod præsentetur sacerdos qui celebret missas, & non etiam si sit in minoribus, & ætatis legitime. Sequitur etiam Parlad. differ. 120. a. n. 14.

Et hanc ¶ secundam sententiam tenuit Rota in d. Rom. capellanæ 19 Martij. & 14. Nouembr. 1586 coram Illustrissimo Pamphilio, vt in decisionibus sequentibus.

14. Martij 1586.

Domini concorditer resolverunt in capellania sanctorum Laurentij & Antony, de qua agitur, non requiri, quod præsentatus sit actu sacerdos, dummodo sit talis, quod infra annum possit promoueri: licet enim quando annexus ordo, requiritur in ipso actu præsentationis, ut si dicatur, quod præsentetur sacerdos, vel capellanus qui missam celebret, vel alia verba de necessitate respicienda ipsi tempus præsentationis, requiratur, quod de eo tempore sit actu

CAP. I. DE CLERICATV ET ORDINE.

fit actus sacerdos, quia qualitas iuncta verbo intelligitur secundum tempus illius, Abbas in c. cum in cunctis §. inferiora sub nu. 10. & Decius in 12. de electione, Vital. in Clem. 2. §. in illa n. 16. post Imolam, vol. 1. de eate & qualitate, Paris. conf. 50. n. 12. cum seq. libro 4. Nihilominus, quando verba foundationis non respiciunt actum presentationis, sed potius illius prosecutionem, tunc sufficit, quod presentatus sit sacerdos habitu licet non actu, Abbas d. §. inferiora n. 10. & ibi Dec. 22. Imol. & Vital. vbi supra. Et alias fuit per dominos resolutum die 20. Novembr. 1573. coram bone memoria Cota in causa Romana capellania de Capesuchis: & facit, quia regulare est in beneficiis sacerdotibus sufficere solum habilitatem ad sacerdotium, c. 2. cum ibi notatis de institutione lib. 6. c. 6. si pro clericis, vbi Francus, Gemin. & alij de præbendis eodem lib. Innocentius in d. capitulum in cunctis §. inferiora, & ibi Abbas & Decius, Rom. conf. 325. n. 1. Decius conf. 122. sub nu. 2. Rolan. conf. 47. n. 59 lib. 1. unde cum in presenti casu inspectis verbis foundationis capellania, non sit habitus respectus ad ipsum tempus presentationis, sed potius ad tempus post institutionem, cum dicatur pro sustentatione vniuersi clerici, qui eidem capellania in diuinis deseruiat. Et inferius, quod beneficium pro tempore obtinentes certas missas qualibet hebdomada celebrare debeant, &c. Quæ omnia respiciunt prosecutionem ipsius presentationis, & tempus post institutionem, concludendum est sufficere, quod presentatus sit sacerdos habitu, licet non actu, vt in d. Romana capellania dictum fuit. Non obstant in contrarium allegata, quia loquuntur quando verba foundationis respiciunt ipsam presentationem, & ita loquitur Barbacia conf. 33. 2. dub. num. 8. libro 2. vbi testator dixerat, quod capellania conferretur presbytero, & ita debet intelligi Lamber. qui Barbaciam sequitur, de iure patron. part. 1. libro 2. q. 17. art. 25. & sequenti, & Rochus verb. honorificum. q. 41. sub numero 21. qui exemplificat quando dictum fuit, quod presentaretur sacerdos, vel capellanus qui missas celebraret, & Decius conf. 127. sub num. 5. vbi in fundatione canebatur, quod presentaretur presbyter, & in istis terminis procedit decisio facta coram R. P. D. Blancheto in causa Parmen. iuris patronatus, sub die 8. Iunii de anno 1573. & alia facta coram R. P. D. Orano in causa Firmana iuris patronatus, die 26. Novembris 1582. & ita domini unanimiter resoluerunt.

In eadem t. coram eod. 14. Nouem. 1586.

Fuit resolutum non constare de sufficienti ætate domini Pauli, ita quod potuerit presentari ad capellaniam, de qua agitur, licet enim domini admittant, ex testibus probari clericum de tempore presentationis attigisse 24. annum per quatuor menses, dixerunt tamen hanc ætatem non sufficere, quia cum illa capellania, vt fuit resolutum, habeat annexum ordinem sacerdotalem, saltem aptitudine, seu habitu, debet presentatus tempore presentationis esse in ea ætate, quam annexus ordo requirit, & sic attigisse 25. annum iuxta Clemen. vltimam de ætate & qualitate. Ita notat gloss. in cap. ei cui, in verbo, ætate de præbendis in 6. quam omnes sequuntur, Ioan. Andr. n. 1. qui licet dicat hanc opinionem non modicum rigoris habere in eo, qui est ita proximus ætati legitime, quod ante aduentum priorum temporum ordinandus inchoasset 25. annum, adeo quod ob defectum ætatis non impediretur, quominus in illis proximis temporibus posset fieri sacerdos, subdit tamen nimis presumptuosum esse hoc asseruisse dicere, & conditoris esse & non g. osatoris huic æquitati providere. Idem notat Butr. ibi numero

duodecimo, Franc. numero 13. Gemin. numero decimo & alia gloss. in cap. si eo tempore, & ibi Franc. numero 10. de rescript. in 6. Abbas in cap. cum in cunctis §. inferiora numer. 10. vbi quod annus non datur ad complendam ætatem, sed vt is, qui tempore presentationis est legitime ætatis quanto citius, statim tamen temporibus se promoueri faciat, & ibi Decius gloss. 4. notat, & n. 11. de electione, Roma. conf. 35. nu. 1. Rochus de iure patronatus, verbo honorificum, nu. 23. Lamber. li. 2. p. 1. q. 7. art. 29. sub n. 4. late Rolan. conf. 47. sub n. 59. lib. 1. qui alios allegat, & ita domini concluderunt.

Eandem sententiam t. videtur tenuisse Rot. in d. Lucana capellania 4. Decembr. 1595. coram Domino Gipsio, in qua fuit dictum: Quod quando verba respiciunt actum presentationis, scilicet presentetur presbyter, tunc presentandus debet esse actus sacerdos: si vero verba presbyterum significantia prosecutionem presentationis respiciunt, vt scilicet presentetur qui celebrare teneatur, tunc satis est, quod sit habitus presbyter, quamuis non sit actus, &c.

Tertia sententia t. est, quod prima sententia procedit in fundatione laici, secunda vero in fundatione personæ Ecclesiasticæ, ita lo. Gutier. d. consil. 1. numero 18. in additione vltimæ editionis, ex Lamber. dict. qu. 7. artic. 29. num. 3. & Ferret. d. consil. 305. cuius opinionem ita saluatur & intelligitur, sequitur Agor 2. p. lib. 6. c. 24. q. 3. & 4.

Sed reuera t. quantum ad hoc non videtur esse differentia inter fundationem personæ Ecclesiasticæ, & laici: nam si in fundatione laici illa verba important, quod sit sacerdotalis actus, idem etiam importabunt in fundatione personæ Ecclesiasticæ, & e contra, si in fundatione personæ Ecclesiasticæ non important, quod sit sacerdotalis actus, sed aptitudine. Idem erit in fundatione laici: nam hic attendenda sunt verba foundationis & eorum vis. Nec t. Lamb. d. art. 29. n. 3. facit istam differentiam, sed solum facit differentiam, quatum ad derogationem fundationis per clausulas generales gratiæ, non obstantibus iuxta Collectorem, dec. 1. de præbendis in nouis, de quo infra a numero 116.

Quarta sententia t. vera & tenenda est, capellaniā non esse sacerdotalem, nec actus, nec aptitudine ex eo, quod in fundatione dicatur capellanum debere celebrare missas, seu diuina officia, sed posse prouideri simplici clerico 14. annorum.

Et ratio t. est, quia nisi expresse videatur, quod per seipsum hoc agat, satis censetur prouisum voluntati fundatoris, si per alium celebrare faciat: nec requiritur personalis residentia, ex quo sumus in beneficio simplici, in quo ex generali consuetudine non requiritur residentia, vt supra dictum est 3. par. capit. secundo a numero 3. Lapis allegatione 36. seu 35. numero 2. & 4. & allegatione 116. & 117. numero 2. vbi Mando. Felin. in cap. cum omnes de constitut. sub numero 32. & ibi Dec. 2. lectura numero 55. Millis in repertorio verbo beneficium simplex, Ferretus conf. 112. Oueda de incompatibilitate beneficiorum 2. par. i. num. 1. Zerol. in praxi Episc. verb. beneficium §. 7. i. 2. & 3. concl. 8. concl. principalis, Zech. de repub. Eccl. d. t. de beneficiatis num. 4. vers. ad diuiscendum vero, Emanuel Sa ex congregatione Concilij verb. beneficium, nu. 28. & verb. residentia numer. 10. Agor 2. par. libro 3. c. 8. quæst. 5. ad finem, dicens nunc consuetudine receptum esse, vt capellani simplex tantum beneficium habentes liberi sint ab obligatione residendi: hoc tamen locum habere in his capellanis, quibus nullum præceptum resi-

SEPTIMA PARS, DE BENEFICIIS,

dendi est impositum ex peculiari ipsarum institutio-
ne, vel privilegio, vel statuto, vel consuetudine spe-
ciali, &c. *Azued. conf. 20. à nu. 4. qui in fine ponit de-
clarationem Parm. adductam n. seg. Gratian. dec. 155. &
nouissime Perez de Lara de annu. & capel. li. 2. c. 7. n. 7.
& c. 8. n. 42.*

87 Et sic t censuit S. Congregatio Concilij in vna
Parment. his verbis. *Episcopus non potest cogere obtinen-
tem capellaniam, ut ipsemet celebret, licet in eius fun-
datione disponatur quod rectores celebrent: nam istis o-
neribus missarum recte per substitutum satisfiat. Alii.
Habens capellaniam non tenetur promoueri ad sacer-
dotium, nisi in fundatione cautum sit, ut capellanus per
se ipsum missas celebret: sed debet curare, ut per alium
missæ in illa celebrentur. Neque erit satisfactum oneri, si
missæ in alia Ecclesia celebrata erant: nec personalem
residentiam requirit, nisi aliter in fundatione cautum
esset. Et in vna Aquilana ait: Capellani, qui in eorum
capellaniis residentiam requirentibus personalem inser-
uiunt per substitutos, non sunt cogendi ad personaliter re-
sidentiam, antequam inspiciantur verba fundationum
dictarum capellaniarum.*

88 Et fuit resolutum per Rotam in vna Brixien. ca-
pellaniæ 2. Martij 1598. coram D. Tita. *Quod capella-
nia non requirit personalem residentiam, nisi fundator
iusserit, quod capellanus per se ipsum inseruire teneatur.
Lap. alleg. 36. quia ex generali consuetudine beneficia
simplicia personalem residentiam non requirunt: & li-
cet id non procedat, ubi liquido constat de particulari
consuetudine in contrarium, ad consi. 170. libro secun-
do cum aliis, tamen ad eam probandam non sufficit pro-
bare prædecessores resedisse, & per se ipsos inseruisse,
cum finis in materia facultativa: sed quod id fecerint
coacte, & non voluntarie. Quod satis difficile erit, iuxta
notata in capit. cum Ecclesia Sutrina, de causa pos-
sess. &c.*

89 Vnde apparet t falsum esse, quod ait Nauarr. *conf.
6. n. 3. de clericis non resid.* quod verbum, interfit, can-
tet, vel seruiat in fundatione capellaniæ positum, tan-
tum importat, quantum verbum, resideat: quod in-
telligitur de residentia personali: nam licet verum
sit de verb. interfit, vel assistat, non tamen de verb.
cantet, vel seruiat, nisi aliunde id colligatur, ut appa-
ret ex declarationibus adductis n. 87. & 93. & aliis alle-
gatis. Vnde etiam non videtur verum, quod dicit
Agor 1. part. lib. 10. c. 24. g. 7. ad fin. & cum eo Perez de
Lara lib. 2. c. 8. n. 43. quod si fundator capellaniæ di-
xerit, volo quod presbyter ad hanc capellaniam ele-
ctus sacris operetur quotidie, tunc persona sacerdo-
tis censetur electa, ita ut per se ipsum debeat cele-
brare, quia verba diriguntur ad personam. Quod est
contra dictas declarationes, & alia allegata quæ lo-
quuntur etiam ubi verba diriguntur ad personam.
Placet tamen quod dicit idem Perez de Lara d. lib. 2.
c. 7. num. 6. quod capellaniæ habent residentiam per-
sonalem, quando ultra missarum celebrationem ha-
bent onus adiuvandi curatum in cantando, & aliis si-
milibus: & ubi imponitur interessentia, seu assi-
stentia, & residentia chori, censetur iniunctum
seruitium personale, non solum chori, sed etiam
missarum.

90 Addo quod t appellatione clerici venit simplex
clericus primæ tonsuræ, cap. 1. 21. dist. 6. off. & DD.
in cap. 2. de præbend. l. 1. in fine, & ibi Gregor. ni. 6. par.
1. Abb. in rubr. de vita & honestate clericorum, Austerius
in repetitione Cle. 1. de officio ord. in prin. nu. 1. Rebuff. de
congrua numero 19. Lambert. dicta quæst. 7. artic. 2. Cal-
dus Pereira in dist. 1. si curatorem habet n. 3. verb. laus n.

104. Mendez de Castro in l. cum oportet, C. de bonis
quæ liberis num. 166. & Zauallus 9. 524. ad finem, di-
cens notabile, & ad causas capellaniarum, in quibus
clerici generaliter vocantur: quod est intelligendum
de clericis primæ tonsuræ, & Carillo in itinero ord.
sect. 7. n. 28.

Et hanc quartam t sententiam videtur tenere Ze-
rola d. 9. 7. 4. & 5. concl. 8. conc. princip. ubi ait, in capel-
lania requirente missarum celebrationem simplici-
ter posse beneficiari clericum, qui non sit actu sacer-
dos, cum possit per alterum deferuire. Et Marc. An-
ton. Gen. d. cap. 24. num. 11. dicens notandum, quod si
testator mandauit, quod eligatur capellanus sacer-
dos, tunc sacerdos eligi debet, & secus si dixerit, quod
capellanus celebret, nam tunc potest huic oneri mis-
sarum satisfieri per substitutum, cum non sit electa
industria persona, & qui per aliū facit, per se ipsum
facere videtur, Lap. d. alleg. 116. & 117. & quod ita
censuit S. Congreg. ac prout potest conferri non
sacerdoti: & quod ita debet intelligi Lamber. d. art.
27. Tenet etiam hanc quartam sententiam Gratian.
d. dec. 155.

Et hæc quarta t sententia est in terminis approba-
ta per S. Congregat. Conc. ut apparet ex declaratio-
nibus sequent. super cap. 5. sess. 25. de ref. Prima, *Potest
conferri simplici clerico capella habens onus celebrandi
missas, nisi in fundatione cautum sit, ut per se ipsum ce-
lebrei. Secunda, Stante fundatione capella cathed. Pi-
stor. sub his verbis testatoris, quod capellanus debeat ce-
lebrare diuina officia, die, nocte, quæque, sicut ceteri capellani
faciunt, Dubitatur, verum capellanus iste debeat esse pres-
byter, Congregat. Concil. censuit, ex istis verbis positis in
fundatione huius capella, non censeret necessario quod
capellanus debeat esse presbyter. Quæ declaratio habe-
tur etiam in declaratione Abulen. infra adducta nu-
mer. 99.*

Qua t declaratione Pistor. attenta, Rota in d. Ro.
capel. 2. Ianuarij 1589. coram Do. Pamphilio mutauit
sententiam, & recessit a resolutis, amplectendo hanc
sententiam, ut apparet ex ipsa decisione, quæ sic se
habet: *Domini attenta resolutione illustrissimorum Do-
minorum, S. Conc. interpretum in causa Pistor. quod præ-
sentandus non debeat esse presbyter, ex eo quod in fun-
datione dicatur capellanus debere celebrare diuina of-
ficia, quia iuxta allegat. Lapi 36. nisi expresse caneatur,
quod per se ipsum hoc agat, satis censetur prouisum vo-
luntati testatoris, si per alium diuina celebrari faciat: ad
reg. qui per alium, &c. & tradit Card. in cap. de multa
in fi. vers. quanto, &c. de præb. recesserunt a resolu-
tis in hac causa, & dixerunt capellaniam non esse sacra-
dotalem, quia ex verbis fundationis non astringitur ca-
pellanus ad deseruiendum capelle in diuinis, & missam
celebrare per se ipsum: & cum finis in beneficio simpli-
ci, in quo ex quadam generali totius orbis consuetudine
non requiritur residentia, ut post Cardin. tradit Imol.
in cap. fin. numero nono de cler. non residen. sufficit
quod deseruiatur per substitutum, ad not. in cap. super
eo de præb. in 6. Lap. alleg. 36. sub numero 4. & al-
leg. 117. sub numero secundo, Cardin. d. cap. de multa
in fin. Dec. cap. cum omnes 2. lect. de constitut. cum
aliis allegatis. Non obstat, quod in hoc casu verba fun-
dationis videantur directa in personam ipsius capellani,
cum dicant, quod beneficium pro tempore obtinens cer-
tas missas in qualibet hebdomada, in eadem capella ce-
lebrare deberet, quia illa non respiciunt actum ipsum
celebrationis missarum ab ipso met capellano: sed potius
sunt posita ad denotandam obligationem, & onus, quod
ipsa testatrix capella imponebat: & sufficit quod onus
non*

non sit ita impositum capellano, quod per alium explere non possit, quia alias cum a iure personalis residentia non requiratur, poterit per alium inferuire, ex præallegatis: ultra quod in casu resolutionis Congreg. verba erant directa ad capellanum, prout etiam in casu allegationis Lapi, ubi testator mandauit dimidiam suorum bonorum presbytero eligendo dari pro celebrandis missis. Quod dicitur in casu dec. Pistor. non fuisse factam mentionem celebrationis missarum, sed tantum diuinorum, tollitur per rationem deseruire per alium, quæ militat utroque casu: & eo magis venerunt Domini in hanc sententiam, quia concurrens inens foundationis, quæ colligitur ex præsentatione ab ipsomet facta de Hieronymo de Longonibus, qui huic capella deseruiuit per substitutum. Paris. conf. 56. n. 19. lib. 4. & postea fuit fere semper possessa a simplicibus clericis, qui missas per alios fecerunt celebrari, l. si de Intentione. ff. de legib. Aim. conf. 101. cum similibus.

Eandem sententiam tenuit Rot. in d. Foral. supra adducta numero 66. & in d. Lucana capellanæ 17. Decembris 1593. supra relata numero 71. & in vna Cæsaraugustana beneficii 4 Maij 1594. coram Domino Mantica, 4. in qua fuit resolutum, quod in capellanias ad quam testator, seu fundator vocat consanguineos, & in pari gradu vult præferri magis idoneum scientia, doctina, & moribus, præferendus est ex duobus presentatis in pari gradu is, cui ordinarius fecit institutionem, qui præsumitur magis idoneus iuxta dispositionem testatoris: nam in his multum præsumitur pro ordinario, Concil. Trident. sess. 24. cap. 18. verif. peracto. Et fuit resolutum in pluribus causis, & accedebat, quod ille præsentatus fuit ab omnibus patronis, alter vero à duobus tantum, qui cum sint nominati, nomine collectiui, habent tantum unam vocem. Felinus in cap. pastoralis de rescrip. numero 9. Iaf. in l. iuris gentium, §. fin. ff. de pactis numero 13. Abb. conf. 57. prima p. & Dec. confil. 122. Selua de benef. 2. p. qu. 17. n. 5. Roch. verb. ipse velis q. 3. Lamber. 2. p. lib. q. 1. ar. 28. Prob. ad Monach. in rub. de iure patr. in 6. à n. 15. Crescen. dec. 3. & 4. de iure patr. & Rota dec. 408. i. par. diuer. Accedebat etiam, quod ille erat consanguineus per lineam masculinam, alter vero per femininam: unde ceteris paribus est præferendus. Nec obstat, quod alter esset actus sacerdos, & sic præsumatur magis idoneus. Lamb. i. par. 2. lib. q. 7. ar. 27. 28. & 29. quia hoc cessat stante iudicio ordinario, iuxta dicta. Nec etiam obstat capellanum debere esse sacerdotem, cum deberet celebrare, quia cum non requiratur sacerdotium in actu presentationis, non est sacerdotale beneficium, ut fuit resolutum in d. Romana capellanæ coram D. Pamphilio, & pluribus aliis causis, &c.

Et dictam quartam sententiam tenet post hæc Gonzalez ad reg. de mensibus gloss. 5. ex numero 72. dicens, ita etiam nouissime resolutum in Tirafonen. capelle 9. Iunij 1603. coram Do. Sacrato. ubi etiam fuit adducta alia ratio, quod prædicta verba, *Qui celebret tot missas*, non respiciunt factum ipsum celebrationis ab ipsomet capellano, nec obligationem sacerdotis, potius sunt posita ad denotandum obligationem, & onus, quod ipse fundator capellanæ ponebat: & sufficit quod onus expresse non sit ita impositum capellano, quod per alium explere non possit: & ideo cum capellaniam sit beneficium simplex, in quo ex generali totius orbis consuetudine non requiritur residentia, resultat sufficere quod feruiat, & missas dicat per substitutum, &c. Et numero 44. ait, quod ista opinio est sine difficultate amplectenda, cum tam S. Concilium Trident. Congr. quam Rota multoties illam cano-

nizauerit. Tenet etiam dictam quartam sententiam Pres. de Aug. in append. ad summam Bullary 2. pari. verb. seruitium capellaniam pag. 607. citans Gonzalez supra, & adducens declarationem Parmen. supra positam, nu. 87. & Pistorien. positam num. 93. Et nouissime eandem quartam sententiam tenet Perez de Lara lib. 2. c. 5. numero 8.

Et t. quod quando testator mandauit præsentari presbyterum, seu rectorem causa celebranda missas, beneficium non dicitur sacerdotale, fuit tentum in vna Firmana altaris 5. Decembris 1594. infra relata 10. par. cap. secundo, numero 37. Quæ tamen resolutio difficultatem patitur ex supra dictis nu. 72.

Vbi vero t. in fundacione caueretur, quod per se ipsum deberet celebrare, seu quod deberet personaliter deseruire, aut quod resideat: quod verbum secundum vulgarem modum intelligendi intelligitur de residentia personali. Nauar. d. conf. 6. numer. 2. de cleric. non resid. de quo supra n. 89. tunc procederet secunda sententia, ex Rebus in d. repet. cap. extirpanda, §. qui vero 2. notab. & aliis supra citatis, & Gonzalez supra à n. 100.

Et t. ita censuit Sacra Congregatio Concilij anno 1604. ad instantiam agentis Episcopi Abul. vt in sequenti declaratione, quam vidi authenticam ad 23. Stante decreto S. Concilij Trident. cap. 5. sess. 25. infra scripte dubitationes oriuntur, quæ ad instantiam agentis Reuerendissimi Episcopi Abulens. per S. Congregationem Illustrissimorum Cardinalium Concilij Tridentini petuntur declarari, stante fundacione capella in Ecclesia cathedrali, sub his verbis testatoris, quod capellanus debeat celebrare diuinâ officia, die, notique dubitatur, virum capellanus iste debeat esse presbyter. Secundo, si ex fundacione cautum sit, ut capellanus per se ipsum celebret missas capellaniam, an possit ista capella conferri simplici clerico. Tercio, an capellaniam, cui est annexa cum onus duarum missarum in hebdomada per proprium rectorem celebrandarum, dicatur sacerdotalis, & non possit conferri clerico 14. annorum. Quarta, an si de consensu patronorum possit dispensari cum minori 25. annorum ad capellam simplicem obtinendam, ad quam ex fundacione est presentandus sacerdos. Ad primum Congregatio Concilij respondit ex his verbis non inferri, ut capellanus debeat esse presbyter. Ad secundum & tertium, posse quidem conferri simplici clerico, in ea tamen ætate constituto, ut intra annum ad sacerdotium promoueri queat, nisi alias essent verba in fundacione posita, quæ requirerent obtinentem tempore collationis esse actum presbyterum. Ad quartum, hanc dispensandi facultatem Episcopis post Concilium non competere. P. Aemil. Cardin. S. Marcelli.

Et ita procederet t. dict. resolutio in causa Lucana capellanæ 4. Decembris 1595. supra relata numero 81. Et ita etiam videtur accipienda decisio in causa Abul. capellanæ de Crebreros 12. Nouemb. 1599. coram Do. Seraphino, in qua aliqui ex dominis existimabant ius patronatus esse sacerdotale, & ideo debuisse præsentari sacerdotem, vel saltem constitutum in ea ætate, ut posset fieri sacerdos, vt in sequenti decisione, Fuit t. resolutum, Francisco non posse ad iudicari capellaniam, de qua agitur: nam presentatio de eo facta nullius est momenti, cum emanarit à fratre Didaco de Valdes, quem etsi admittimus à Magdale-na descendere: tamen cum esset professus in monasterio S. Dominici in Indis ordinis B. Mariae de Mercede redemptionis captiuorum, totum ius presentandi translatum fuerat in monasterium, & eius superiorem, authenticis ingressus, C. de sacrosan. Eccles. cum

ad monasterium de statu regul. Lamb. de iur. patr. p. 1. lib. 2. art. 11. quest. 2. n. 12. Nec inuari potest licentia provincialis, ex pluribus. Primo, quia eius iurisdiclio non poterat excedere fines Regni Castella in Hispaniis, super quibus habebat iurisdictionem, non autem super monasteriis Indiarum, capitulo 2. §. fin. de constitut. in 6. Secundo, quia Generalis ordinis aditus pro obtinenda licentia illam noluit concedere, ideo inferior contra eius voluntatem non potuit eam concedere, capitulo ut nostrum, capitulo ut debitus de appel. Gambar. de authoritat. legati libro sexto numero 708 & Neuiz. consil. 116. numero 11. Tercio, quia cum Didacus usus est dict. facultate, iam expirauerat officium eius, qui licentiam dederat, capitulo presenti de officio leg. in 6. & in hoc fuerunt concordantes omnes domini. Ex alio quoque capite aliqui ex dominis existimabant hanc presentationem inuolidam: nam ex verbis foundationis videtur hoc ius patronatus esse sacerdotale, ideo fuisse necessarium presentare capellanum, vel sacerdotem, vel saltem constitutum in etate tali, ut posset fieri sacerdos. Glo. in cap. ei cuius verb. etate de preb. in sexto & ibi Ioan. And. But. num. 12. Franc. numero 13. Gemin. numero 10. & alij allegati in causa Romana, capellania 14. Nouemb. 1586. coram R. P. D. meo Pamphilo. Quantum ad presentationem nihil fuit resolutum, sed restricta fuit difficultas ceteris reiectis, an presentatio Generalis fuerit in tempore, quod ex eo pendet, an hoc ius patronatus, quando est penes monasterium, sit iudicandum ad hunc effectum Ecclesiasticum, vel laicale. Sed certe visa fundatione istius capellania, ex eius verbis potius apparet esse sacerdotalem actum.

102. Modo ¶ succedit secunda difficultas, an ubi capellania est sacerdotalis actus, vel habitu ex fundatione possit Episcopus, cum consensu patroni, hæredis, seu successoris fundatoris, saltem pro vna vice dispensare, ut provideatur non habenti dictam qualitatem requisitam.

103. Et ¶ loquitur de patrono, hærede, seu successore fundatoris: nam de patrono fundatore clarum videtur posse tollere, & alterare conditiones, seu qualitates tempore foundationis appositas, etiam ex post facto cum consensu Episcopi, ut volunt DD. in c. cum accessissent de cons. ubi Fel. n. 19. & Dec. §. Roch. d. verb. pro eo quod q. 14. n. 30. Lamb. d. q. 7. ar. 23. Prob. ad Monac. in c. ei cui de preb. in 6. n. 23. Azou. in l. 5. tit. 6. lib. 1. Rec. n. 2. & Ioan. Gut. d. cons. 1. nu. 28. saltem si ex iusta causa quando conditiones, vel qualitates essent vitales Ecclesie, Rochus, & Azouedo ibi, & Ioan. Gut. num. 23. ibi.

104. I. Rec. n. 2. & Ioan. Gut. d. cons. 1. nu. 28. saltem si ex iusta causa quando conditiones, vel qualitates essent vitales Ecclesie, Rochus, & Azouedo ibi, & Ioan. Gut. num. 23. ibi.

105. In ¶ qua difficultate prima sententia est, posse Episcopum cum consensu patroni successoris fundatoris pro vna, vel altera vice alterare qualitates, seu conditiones in fundatione requisitas, & dispensare contra ordinationem fundatoris, & sic beneficium, seu capellania provideatur non habenti qualitatem requisitam in fundatione, Imola, & Abbas n. 4. & 5. in d. c. cum accessissent, & ibi Corse. in additione ad Abbazem, verbo vire sine consensu patroni, & in singul. verbo patronus, Fel. ibi, n. 19. Prob. in d. c. ei cui, n. 22. 23. & 24. R. b. f. in praxi 3 p. signature, verbo, nec non iuris patronatus, nu. 46. in com. ordantiis in forma mandati, verbo, pro expressis, vers. 24. Beronius cons. 5. vol. 15. Ferrerius consil. 133. numero 7. & consil. 211. numero 10. Bursarius consil. 185. numero 18. lib. 2. Iacobus Benius de priuilegiis consiliorum priuilegiis, numero 8. Nauarr. consil. 6. de clericis non resid. numero 4. & de oratione c. 3. nu. 73. Cerola d. verbo, beneficium, §. 7. 3. concl. 8. conclusionis

princip. & verum patronatus, §. 8. 15. dub. Genuen. d. c. 24. nu. 7. & 8. Cech. de Repub. Eccl. d. de benef. c. 1. n. 4. vers. quo vero ad ordinem, En d. Sa verbo beneficium, num. 37. & videtur tenere Pet. de Basso in directorio electionum, cap. 9. 2. p. nu. 4. & §. 5. & fauere Socin. de oblatio. libel. 19. nu. 3. & 4. 2. concl. & est decisio. Crescen. 7. de iure patron. numero 2. ubi dicitur, quod id procedere poterat, quando soli voluntati fundatoris præiudicabatur, ut puta, quod debet esse talis ætatis, conditionis, &c. secus ubi fieret præiudicium certæ personæ, quæ debebat præsentari, &c. Eandem sententiam tenuit Rota in d. Foroluien. capellania, adducta supra, numero 66. & ait communem, & in practica obseruari, Lambert. d. c. quest. 7. artic. 30. Quam ¶ tamen ipse intelligit subsistit aliquali causa, (ut etiam Ferreus, Nauarr. Genuen. & Saluet. etiam sine causa id velit Beronius supra) ex Corseto in dict. c. p. cum accessissent in lectura, & omnibus patronis volentibus, & nisi fundator non solum disposuerit beneficium esse sacerdotale, orlinando presentari sacerdotem, sed etiam ultra processerit, prohibendo, ne alius, quam sacerdos præsentetur, quia dixerit, nolle presentari, nisi sacerdotem, vel volo omnino sacerdotem presentari, &c. Et tradit etiam idẽ Lambert. d. 1. p. 2. lib. 9. o. ar. 6. & 7. nu. 4. & sequitur Cechus de benef. & pensionibus, 12. 21. vers. quo vero ad etatem. Et post hæc Perez de Lara lib. 2. cap. 5. d. n. 28. & Prosper. de Augustino in appendice ad summam Bullarum, 2. p. verbo seruicium capellania, pag. 608. dicit secundum Doctores, posse Episcopum ex causa pro vna vice dispensare: sed an huic potestati sit derogatum per Concilium Tridentinum, sess. 25. cap. 5. de reformat. esse consulendam sanctam congregationem.

Secunda ¶ sententia est opposita, nempe non posse Episcopum cum consensu patroni dispensare etiam pro vna vice contra ordinationem fundatoris, ex Clemen. quia contingit, de rel. domib. ibi: Cum tamen ea, quæ ad certum usum largitione sunt destinata fidelium, ad illum debeant, non ad alium, salua quidem Sedis Apostolicæ auctoritate conuerti. Ita tenet late probans Roch. d. verbo pro eo, quod q. 15. n. 32. & seq. Aymon. Craue. consil. 63. n. 5. & Ioan. Gut. d. consil. 1. nu. 19. qui n. 23. & 24. ait: quod etsi dispensare posset, tamen non procederet, ubi præiudicaretur iuri alicuius tertio quæsito per oppositionem in ad capellaniam, &c. Et hanc sententiam ait veriorē de iure Decius in d. c. cum accessissent, n. 54. quia tex. in d. Clemen. quia contingit, generaliter loquitur, & non probatur iure, quod in vno casu autoritate Episcopi possint relaxari disposita per fundatorem. Et sequitur, dicens veram opinionem Azouedo sup. qui ait, hac de causa vidisse iam per Cancellariam Pincianam in gradu de fuerça iussu annullari similem prouisionem, de patroni consensu factam contra fundatoris qualitates, &c. quamuis consil. 16. nu. 35. contradicat. Et videtur tenere Nauarr. consil. 5. de praben. nu. 2. & Azor 2. p. lib. 6. c. 24. §. 1.

Et ¶ facit pro hac sententia doctrina Gambari, de 108 offi. legati, lib. 9. d. n. 22. usque ad si. ubi tradit, legatū, & Episcopum posse mutare voluntatem piam defunctorum, quando non potest impleri, ut per testatorem dispositum est, ne legatum maneat caducum, ad legem legatam, ubi Barff. de usufr. legato, & c. nos quidem & ibi Abb. & in c. rui nobis de retractam, Alex. consil. 73. volum. 3. De quo etiam Genuen. d. c. 24. d. nu. 2. Tamen quando legatum potest impleri, existimat nullam potestatem super his concessam Episcopo, lex

seu legato, cum nihil magis homini debeatur, quam quod ultima eius elogia obseruentur, l. i. C. de sacros. an. Eccles. c. ultima voluntas, 13. quæst. 2. c.

Facit Teriam doctrina, quam tradit Valdes in tract. de elemos. 13. p. 12. a folio 85. cum Rocho, sup. et verbo, construxit, q. 4. Feli. in c. Ecclesia sancta Maria de consil. ti. 96. Berta de Epis. 4. p. 4. lib. 9. 31. & Mar. Soc. in tract. de obl. libro 19. qui affert limitationes, & l. 6. tit. 4. lib. 4. fori iuzgo, quod relictum ad certum opus pium, non potest in aliud etiam melius commutari, nisi autoritate Papæ, d. Clem. quia contingit, quæ cum indistincte loquatur, debet intelligi, vt nec in toto, nec in parte fieri possit commutatio. Qui tamen male limitat d. Clem. vt procedat in voluntate testatoris iam executâ, secus in non executâ, quam (ait) posse Episcopum alterare, citans Imolam in l. 1. 3. col. ff. de conditio. & institut. & Feli. in c. super his, 2. col. de accus. & Pala. Rub. in repet. Rub. de dona. inter virum, col. 209 §. 47. n. 10. contra quos, & Hippol. singu. 194. Rotam dec. 1122 lib. 3. p. diuers. & Sarm. lib. 1. select. c. 8. n. 24. vers. ex his intelliges, Azene. d. consil. 16. n. 36. tenent Conar. in c. tua, de testam. n. 7. Pinel. in Rub. C. de rescin. vend. l. p. c. 2. n. 19. & nouissime Perez de Lara lib. 1. c. 14. n. 20. qui tamen a. n. 29. & 35. male ait cum Guiliel. Bened. in c. Ramnus, vers. reliquit, a. n. 17. Episcopum non solum ex causâ necessariâ, sed etiam vili, posse facere alterationem, & cõmutationem relictij pij, quod plane est contra dictam Cle. quia cõtingit.

Et hæc secunda sententia de plano procedit, stante sacro Concilio. Trid. d. sess. 25. c. 5. de refor. vt per Marc. Ant. Genuen. d. c. 24. n. 10. qui ait notandum, quod hodie potest Concilio. Trid. d. c. 5. non potest Episcopus tollere qualitates appositas in fundatione beneficiorum, nec etiam a consensu patroni, vt censuit S. Congregatio, & colligitur ex dict. c. 5. contra notata per Anton. Abb. Imol. & Feli. latissimè in d. c. cum accessissent, dum dicunt, posse pro vna vice Episcopum conferre capellaniam sacerdotalem non facerdoti de consensu hæredis, &c.

Et reuera ita S. Congregatio censuit, vt constat ex declaratione Abulad. 4. sup. adducta num. 99. & ex declarationibus sequentibus super d. c. 5. Concilij, ibi: is non derogetur, nec de consensu patronorum, sed per hoc censetur sublatam esse facultatem huiusmodi, de qua per DD. in c. cum acces. de consil. & ibi Abb. n. 5. Secunda, nec de consensu patronorum potest dispensare cum minore 25. annis ad capellam simplicem obtinendam ad quam ex fundatione est presentandus sacerdos. Quod si in fundatione cautum esset, vt capellanus per seipsum deseruiat, & secus fiat ad denunciationem heredum, Episcopus de alio provideat: at si hæredes non denunciant, respondit Congregatio, spectare ad officium Episcopi providere, nec isto modo capellanum posse percipere fructus, si non per seipsum deseruiert. Tertia, Mediolan. Taurin. Episcopus non potest, etiam accedente consensu patronorum derogare qualitatibus in fundatione beneficij appositis: quia huiusmodi facultas sublatâ est per hoc decretum. Quarta Crenon. Licet de iure communi, vt voluit DD. in c. cum accessisset de consil. posset episcopus de consensu patronorum conferre beneficium illi, qui non habet ætatem in fundatione requisitam, tamen hodie per hoc decretum prohibitum est.

Et ita etiam tenuit Rota, ex d. decreto Concilij in causa Valentina iuris patronatus, 20. Martij, 1589. coram D. Orano, vt in decis. seq. In erectione beneficij fundator ordinauerat, quod occurrere illius vacatione presentaretur presbyter missam cõtans, facta per Vicarium Metropolitani, sub dij. 22. Nouembris, 1585. ad

presentationem patronorum institutione ad fauorem d. Bertrandi in S. presbyteratus ordine nequaquam constituit, d. Michael Dalmau apud sedem, tanquam deuolutum illud sub datis 13. Augusti, 1586. impetrante, siueque coram me desuper introducta dubitari obtrinit, an gratia sua esset iustificata, Domini affirmatine resolverunt: nam quod attinet ad caput deuolutionis, clarum est; ex quo Vicarius Metropolitani contra formam electionis beneficij nulliter ad institutionem deuenit, quod dispositio illius fuit ad Metropolitanum deuoluta, c. 2. de concess. præb. Abb. in cap. cum nostris, num. 2. & Imola in c. si de beneficio, de præben. qui cum intra tempus debitorum notitiam huiusmodi defectus habens, collationem intra sex menses facere neglexerit de sit. locum impetrationi apud Sedem, Roman. consil. 361. num. 6. Quod autem nulla fuerit institutio ordinarij, non potest reuocari: nam cum fundator beneficij voluerit presentari presbyterum, qui missam cõtaret, per ista verba visus est respexisse actum presentationis. Itaque necesse fuit, presentatum actum fuisse tunc presbyterum: quia qualitas adiuncta verbo intelligitur, secundum tempus illius, l. in delictis, §. si extraneus, ff. de noxal. Abbas in c. cum in cunctis, §. inferiora, num. 2. & ibi Decius n. 12. de electione. Vnde cessante in D. Bertrando tempore presentationis ista qualitate, presentatio fuit inuvalida, & in consequentiam institutio. Barba. consil. 33. numero 8 lib. 2. Sequitur Lamber. de iure Patro. lib. 2. p. 1. q. 2. ar. 29. cum seq. Roch. de Cur. in ver. honorificum, numero 21. Rebus. in sua praxi, tit. de requisitis ad collationem, n. 35. Quod vero scientiam huiusmodi vacationis, propter nullitatem presentationis, & inde secuta institutionis, d. Metropolitanus habuerit, sine qua alias tempus conferendi illi non currebat, iuxta notata per Innocen. in d. c. 2. de concess. præb. capit. quia diuersitatem, c. licet, de supplenda neglig. Prælat. manifeste patet ex dispensatione, quam super defectu Ordinaris per suum Vicarium ante factam institutionem D. Bertrando concessit: quæ quidem dispensatio, cum repugnet decreto Concilij Triden. cap. 5. sess. 25. nullius fuit momenti, gloss. c. cum dilecti, verbo ætate, de lect. Dec. in cap. at si clerici, §. si num. 65. de iudiciis, cum aliis hic per informantes allegatis. Neque præmissis obstat resolutio facta coram R. P. D. meo Pamphilio in vna Roma. capellania: quia illa procedit in casu diuerso, quando scilicet verba fundationis non respiciunt actum presentationis, sed potius illius prosecutionem, vt si fundator dixerit, quod presentetur, qui inter sit diuinus, vel tot missas celebret: nam eo casu sufficit, quod presentatus sit sacerdos habitus, licet non actus, Abbas in d. c. cum in cunctis, §. inferiora Paris. consil. 50. num. 12. & seq. li. 4. cum similib. Circa alias qualitates in impetratione expressas, cessauit omnis difficultas, nam vt bene in facto deducitur gratia in omnibus est verificata: & quoad valorem beneficij obtenti, cum sufficiat talis qualis probatio, testes deponentes de auditu visi fuerunt dominis sufficientes.

Et ita idem videtur antea tenuisse Rota in vna Tole- letana capellania, 34. Februarij, 1583. coram D. Robustorio, quæ sic ait: Fuit resolutum, quod sententia de partibus est confirmanda, cum sit iusta: nam ex fundatione apparet, quod consanguineus, qui est presentandus, saltem debet esse in ætate legitima presbyteratus, & sic habilis habitus ad suscipiendos infra annu sacros ordines presbyteratus, vt clare colligitur ex fundatione, & bene deducunt informantes. Vnde cum Rodericus sit consanguineus & presbyter, Petrus vero non sit in ætate legitima, vt possit suscipere presbyteratum infra annum, præferendus est Rodericus, & habendus, ac si ipse, & non Petrus ha-

beret qualitates requisitas, vt per allegatos Caslado, & Sarnen. reg. de nō tollendo, n. 11. in terminis nostris. Nō obstat testis, q. mētio fundatoris erat; vt Petrus haberet hanc capellaniam: quia intelligitur, quando haberet qualitates requisitas, cum peruisset ad etatem requisitam, vt concordetur fundatio cum ista voluntate, ne inducatur correctio. Nō obstat, quod dicitur de dispensatione Ordinarij: quia posset forsan intrare, vbi Ordinarius posset dispensare, quod non intrat hic.

¹¹⁵ Vnde in concilio Provinciali Mediol. §. 3. tit. quā ad beneficij collationem attinent, sic statuitur: Si capellania etiam simplex, aliud ve beneficium, etiam iuris patronatus, ex præsripto erectionis, fundationis ve, aut alterius constitutionis certum ordinum, aut alias conditiones requirit in eo, de quo vel collationis, vel institutionis, vel alio nomine providendum est illud beneficium, ne episcopus deinceps, etiam patronorū cōsensu permittat, concedat, vt quisquam sine Sedis Apostolicæ dispensatione illud beneficium assequatur, qui vere eo ordine non sit initiatus: quamuis etate congrua sit pro illo ordine suscipiendo. Neque qui aliis conditionibus prædictis non sit, & quas illa, vel erectio, vel fundatio, vel constitutio requirit. Quod decretum planè sumptum est ex d. decreto Concilij, & declarationibus sanctæ congregationis.

¹¹⁶ Tertia & difficultas est, an per clausulas generales derogatorias, in literis Apostolicis positas, nō obstantibus statutis, &c. censeatur derogatum fundationi, & ordinationi sacerdotum actu requirenti. In t̄ qua dicendum est, per dictas clausulas cēseri derogata, seu dilata statuta Ecclesiarum etiam confirmata, sacerdotum actu requirentia: ita quod per ea possit quis huiusmodi beneficium consequi, licet non sit sacerdos, dummodo sit etatis legitimæ ad sacerdotium, Rota decis. 41. de concess. præb. in antiquis, & 1. de præbendis, alias 3. in nouis, Abbas in c. cum in cunctis, §. in feruore, n. 11. de elect. Francus in c. si pro clericis, &c. ei cui, n. 5. de præben. in 6. Felin. in c. nonnulli, n. 23. & 24. de præscr. & in tractatu, quando luerit Apostolica, ampliatione 7. n. 7. Staphil. de literis gratis, in de vi & effect. clausularum, §. de clausulis non obstantibus. Lamber. d. 9. 7. ar. 29. n. 3. Caputaqu. deci. 127. n. 2. p. 1. & 257. lib. 1. & in manuscript. Azor. 2. p. lib. 6. c. 8. q. 15. Non tamen per eas cēsetur derogatum fundationis testatoris sacerdotum actu requirenti, Rota, Abbas, Frā. cui, Felin. Staphil. & Lamber. & Azor ibi, & Rota in d. Foroliuen. capellania supra adducta, n. 66. Quidquid dicat González glof. 5. n. 106.

¹¹⁹ Quod t̄ Collector d. decis. 1. intelligit in fundatione laici, secus, si clerici, cui Papa vult, & potest leuius præiudicare. Et sequuntur Abbas, Francus Staphil. & Lamber. & Azor ibi. At t̄ Felin. supra idem etiam ait in fundatione clerici, vt per dictas clausulas non censeatur illi derogatum, nec modis, conditionibus, & ordinationibus per clericum in fundatione appositis, cum Ancharano conf. 16. Quod t̄ mihi magis placeat, nam fundatio etiam clerici est multum fauorabilis, nec ei debet cēseri derogatum nisi de ea fiat expressa mentio maxime, quia fundatio, seu ordinatio in fundatione posita, non solet dici statutum, & sic in derogatione statutorum non venit. Et facit, quod supra dictum est 4. p. c. 3. a. n. 73. Id t̄ autem habet specialē fundatio laici, cum non censeatur ei derogatum, etiam si in clausulis derogatoriis dicatur etiam, Non obstantibus fundationibus, &c. Quæ verba de fundationibus clericorum intelligenda erunt, & non laicorū: am ad derogationem fundationis laici oportet, nōdē expresse & in indiuiduo fiat derogatio, & non qu

per clausulas generales, & prægnantes, Caputaqu. decis. 122. par. 1.

Aduertendum t̄ vero est, quod in literis Apostolicis, & grātis de beneficiis vacantibus non solet poni derogatio statutorum Ecclesiæ, nisi in beneficiis, & præbendis Ecclesiarum Cathedralium, seu collegiarum, in quibus additur, ac dictæ Ecclesiæ, &c. statutis, & consuetudinibus. Vnde in aliis beneficiis quibus non ponitur derogatio statutorum, non intrabit doctrina de qua supra n. 118.

¹²² Sed t̄ est alia quarta difficultas. Esto Ordinarius nullo modo possit alterare condiciones, vel qualitates possibiles annexas beneficio ex fundatione, an possit eas mutare, quando redditus ipsius beneficij essent impotētes, seu insufficientes ad illa, v. g. beneficium est oneratum certo numero missarum, postea reperitur, quod fructus non sunt sufficientes, vel quod sunt dimiauti, an possit illas missas moderari, & reducere ad minorem numerum, iuxta quantitatem reddituum beneficij. In t̄ qua difficultate DD. docent, Episcopum id posse facere cum consensu patroni, aut etiam eo inuito, si vocatus nolit consentire, ad d. c. nos quidem, & ibi DD. de testam. & d. l. legatum ff. de usufruct. lega. ita Felin. in d. c. cum access. de cōstit. n. 19. vbi dicit, quod cessantibus redditibus, cessare debet ordinatio testatoris, & Roch. a. verbo, pro eo quod de diocesani consensu. q. 15. & Lamber. lib. 3. q. 6. ar. 4. Perez de Lara. lib. 1. c. 15. a. n. 6. & Azor. 2. p. lib. 6. cap. 24. q. 6.

¹²³ Vnde t̄ videtur, quod si aliqua capellania esset fundata cū obligatione residentie personalis, cuius fructus essent adedē dimiauti, vt non essent sufficientes, & proportionabiles tali oneri, posset Ordinarius tollere obligationem residentie: ita quod per substitutum posset illi deferui, maxime, si non reperiretur qui eam vellet cum eo onere residentie personalis, ibi melius videretur tollere residentiam personalem, quam reducere missas in casu, quo vnum, aut alterum esset faciendum.

Sed t̄ obstat Concil. Trid. sess. 25. de refor. c. 4. 3. Ex quo videtur, Episcopum id non posse facere, nisi in synodo diocesana.

¹²⁴ Ad t̄ hoc Nauar. in manu. c. 25. n. 138. ait, quod illud decretum videtur ius nouum quoad Abbates, & Generales ordinum, sed non quoad Episcopos, qui argum. cap. cum accessissent, &c. ex parte, de constitutio. & eis adnotatorum, possunt hoc facere etiam sine synodo iure antiquo, quod non videtur per hoc sublatum, cum fuisset additum ad augendum, argum. cap. fin. de verbo sig. Hæc Nauar.

¹²⁵ Henriquez t̄ verò in Summa lib. 9. 22. §. 6. ait, d. de cretum procedere in commutatione, seu reductione annuierfariorum, seu missarum dotatarum: in qua eget Episcopus synodi consilio, iuxta Concil. ibi: Sed vt onera dicendi missas in beneficio, & capellania collata temperet Episcopus, non egere synodi congregatæ consensu, vt tenent recentiores, Consulti. & sequitur P. Ledesma in summa de sacramento Euch. capitulo 18. circa 16. concl. ad fi. & Man. Rodr. quæstionum regul. 1. tomo, q. 43. art. 13. Qui t̄ tamen cum Nauar. supra ait, posse Episcopum absque synodo annuierfaria commutare iure communi, quo d. non videtur sublatum per Concilium, vt dictum est,

¹²⁶ In hoc t̄ dico primò, verum esse, quod Concilium ibi non loquitur de missis impositis beneficio, seu capellaniæ in fundatione, seu alias (& sic tanquam casus omisus relinquitur dispositioni iuris communis,

munis, commodissimè ff. de lib. & post. sed de missis & annuerialis relictis in aliqua Ecclesia vulgo, donationes, ut patet ex verbis ipsius Concilij, & censuit sancta Congregatio, ut in sequentibus declarationibus super d. decreto. Prima, hoc decretum locum non habet in obligationibus missarum, quæ impositæ sunt capellis erectis in titulum, siue ex prima dispositione testatoris, siue alia quacunque. Secunda, ex hoc decreto non competit Episcopo facultas diminuendi onus a testatore impositum heredibus, pro certis missis, & annuerialibus celebrandis, elemosynasque erogandis pauperibus, propter causas, de quibus hic, neque in oñeribus similiter impositis beneficiis in fundatione beneficiorum, si fructus beneficiorum non sufficiant dictis oneribus supportandis. Tertia, neque habere locum censuit Congregatio hoc decretum in reducendis elemosynis, & quatenus faciendæ esset reductio ab habente potestatem potius elemosynas reduci debere, quam missas, vel annuerialias quando à testatore fuissent relictæ, & missæ, & annuerialia, & elemosynæ. Quarta, caput hoc intelligendum est de missis tantum, non de aliis suffragiis, nec de missis impositis in fundatione, sed de relictis à testatoribus habet locum etiam in reductione officiorum pro defunctis. Quinta, Archiepiscopo Neapolitano Congregatio Concilij censuit decretum Concilij sess. 25. c. 4. in sacrorum etiam annuerialium reductione locum habere. Et refert Man. Rodr. supra dicens, congregationem respondisse, hanc taxationem esse intelligendam de missis tantum, & non de aliis suffragiis, nec de missis in fundatione positis, sed pro alia causa à testatoribus relictis. Qui etiam ait, esse aduertendum, quod huiusmodi facultas Episcopis, Abbatibus, ac Generalibus concessa intelligitur tantum de onere missarum ante Concil. Trident. imposito, sicut ita fuisse responsum ab Illustrissimis Cardinalibus S. Congregationis anno Domini 1573. testatur Parasellus in tract. privilegiorum, fol. 232. (quod mihi non videtur certum, nec conforme Concilio, & forte fuit sibi priuatum responsum) Et refert Ledesma supra, & tradit Mar. Anto. Genuen. 424. n. 9. Vbi t. dicit quod circa illum textum Concilij sancta congregatio declarauit, quod sufficit, si in momento fiat commemoratio pro defunctis, pro quibus erant dicende missæ reductæ. Item, quod loquitur de missis relictis à fidelibus, & procedit etiam in reductione officiorum defunctorum, non tamen in aliis suffragiis, nec in missis impositis in fundatione beneficij.

Dico t. secundo, quod in reductione dictarum missarum, & annuerialium de quibus Concil. loquitur, seruanda videtur forma Concilij, ita, quod Episcopus non possit eam facere sine synodo: nam esto ante Concil. id posset, tamen cum Concilium ibi præferbat istam formam, non est ab ea recedendum. Quidquid dicant Nauar. & Man. Rodrig. supra.

Vnde stante Concilio, non videtur valere constitutio synodalis Salmantina, quæ refert Henriquez supra, quæ facultas hæc annuerialia commutandi committitur Episcopo cum consilio Capituli, capitulo quod super his, de maiorat. & obed. Nec synodus diocelana, cuius consilium, & industriam in hac re requirit Concilium, potest id aliis committere, maxime generali, & in communi. Verum t. est tamen, quod in aliquibus Episcopatibus, ut in hoc Abulensi, non est vsu receptum, dict. decretum Concilij, semper enim sunt sine synodo reductiones, non solum missarum capellaniarum, sed etiam annuerialium, & dotationum Ecclesiarum: & sic vbi non

est receptum dictum decretum, procedet opinio Nauar. & Man. Rodr. supra, iuxta adducta infra. 11. p. cap. 5. num. 150. Probabile t. enim videtur quod stylus saltim decennalis valeat contra legem etiam Canonica, ab initio non receptam, sicut stylus iudicis præscriptus spatio 40. annorum valet contrarius, ab initio receptum, Rochus in Rubrica de consue. numero 27.

Pro t. complemento huius capituli restat videre, quomodo probetur clericatus, qui cum sit qualitas extrinseca, non præsumitur, Innoc. in cap. super his, de accus. Fel. n. 2. & alii in c. si. de præsum. & Corraf. 3. p. c. 1. numer. 4. Et t. dicendum est probari, non solum literis testimonialibus Episcopi, seu titulo ordinum, l. si qua C. de Episc. & cler. sed etiam testibus, cap. 1. c. 2. de cleric. peregr. Corraf. ibi, & Prob. ad Monach. in c. 1. de tempo. ord. in 6. nu. 12. Farin. in praxi crim. 1. p. q. 8. num. 40. & 41. post Guido. Papam, decis. 474. Etiam t. de publica voce, & fama: Nam ad probandum clericatum sufficit probatio de communis reputatione & fama, Rota dec. 4. c. 14. de probatio. in antiqu. Sarnen. in regu. de annal. q. 58. Pontanus de spolio lib. 2. numero 179. Caputaquen. decis. 277. numer. 8. p. 1. Mohed. decis. 21. num. 3. de renun. c. his sane, dec. 26. in manuscript. Rota decis. 1163. numer. 5. lib. 3. p. diuersor. & decis. 139. eod. lib. de qua supra, num. 12. & in Hispan. & Corraf. ben. beneficiorum, 2. & 16. l. 1. 1597. coram D. Gipsio supra relata, c. preced. cap. 4. num. 19. & in aliis pluribus causis. Et facit decisio Agidij 113. & 114. quam secuta est Rota in vna Legionen. Presumptionum, 27. Nouemb. 1592. coram D. Pamphilio supra adducta, d. c. 4. ad si. & alibi sæpe, & probatur per argumenta, & indicia, seu coniecturas Boer. decis. 171. num. 25. Anton. Gabr. concl. 1. de testibus numero 69. Mascari. de prob. concl. 305. numero 5. & Parian. eod. tract. libro 2. cap. 34. num. 70. Et per semiplenas, vel leues probationes probatur, Mandos. reg. 18. q. 11. numero 10. Et t. ita seruat Rota in possessorio & petitorio, ut per Guidobon. decisio. 132. seu 133. in manuscriptis, Rota decis. 8. de causa poss. in antiquis, Flam. Paris. de resig. benef. lib. 4. q. 2. numero 74. Quidquid t. velit Rebuffus in praxi, in. de for. ma literarum consue. numero 26. & Mascari. de probat. concl. 204. numero 18. & 19. & Farin. dist. 9. 8. num. 44. & obseruantia Rotæ per eum adducta procedit in clericatu illegitimi, ut patet ex allegatis per eum. Et t. quamuis idem Rebuff. de nominatio. q. 22. numero 13. Añ. de antiqu. 3. p. sectio. vidimus in genere, numero 33. & cons. 13. 4. numero 40. Boer. decis. 171. numero 13. & Menoch. de præsump. libro 6. præsum. 76. numero 23. Farin. d. num. 44. & Perez de Lara lib. 2. c. 5. num. 6. post Bal. in c. duarum. 1. de elect. dicant, quasi possessionem clericatus non prædesse in agente, ut sibi adiudicetur beneficium, & longam quasi possessionem, ac bonam famam clerici requiratur. Pacta supra. a numero 46.

Limitatur t. tamen prædicta doctrina, ut non procedat in materia obiectus, Rota decis. 2. de probatio. in antiqu. & Guidobon. vbi supra. Aut t. vbi præsumptio est contra aliquem, puta, quia est illegitimus, qui debet probare suum clericatum per literas, Guidobon. ibi, Et facit decisio. Caputaquen. 227. num. 10. Tunc enim sufficit communis reputatio. Sarnen. supra Put. decis. 379. nu. 1. lib. 1. Rota decis. 26. libro 2. p. 3. diuersorum, Mando, de signatura graria, titulo de promiss. vers. clericatus, vbi ait, quod clericatus illegitimus, ex Rotæ obseruantia non probatur per communem famam, & reputationem, per cons. Cornet. 91. libro primo Pontanus supra Mascari. concl. 305. in decimo tertio Nisi pro-

- b. et dispensatio, *Rota dec. 129. li. 3. p. 3. diuersorum*,
 146 *Papaz. in additio. ad Rotā, dec. 2. de filius presbyterorum*
 147 *in nouis, n. 13. Pontanus. supra. Quæ non probatur per*
narratiuum literarū ordinarij, Verallius decisione 128.
lib. 2. in manuscrip.
 148 Vnde videtur, quod constando de dispensatione
 clericatus illegitimi, probatur per communem repu-
 tationem, sicut clericatus legitimi. Nam eadem vide-
 tur ratio in illo data dispensatione, & habilitatione,
 ac in legitimo. Pro quo facit decisio in causa Cata-
 gurrana de Zalduende. 9. Decemb. 1588. coram D.
 149 Seraphino. *Vbi fuit resolutum, iniustas esse senten-*
tias prohibentes concursus filij naturalis dispensati cū
alijs legitimis ad beneficium, & cum admittentes in de-
fectum filiorum patrimonialium ex legitimo matrimo-
nio natorum tantum propter defectum natalium, quia
dispensatio eum fecerat habilem. Specu. de dispen. §.
postremo, post princip. Nec inter istos fieri debet dis-
ferentia, Bald. in l. liberos. C. de collat. Bero. conf. 5.
n. 25. lib. 1. Nec concursus impediri. Lamber. lib. 2. 3. p.
q. 5. ar. 15.
 150 Et ita constando de dispensatione ad clericatum
 poterit procedere, quod ait dec. Rotæ in causa Bur-
 gen. pensionis 19. Februa. 1596. coram D. Blancheto,
supra relata, p. c. 5. nu. 117. Nempe, In illegitimo cleri-
catum probari ex communi reputatione fuisse resolutum
coram Oradino in Tarvisina pensionis, 13. Decembris
1571.
 151 Quamuis tamen dec. 780. lib. 3. p. 3. diuersorum dicitur
 quod illegitimus debet probare, secum dispensatum
 fuisse, & ulterius clericatum per literas, non reputa-
 tionem. Præterea, tamen concurrentibus aliquibus conie-
 cturis, cum fama probatur clericatus illegitimi, *Rota*
d. dec. 126. lib. 2. p. 3. diuers. Papaz. d. nu. 13. Mascari. d.
conclu. 305. numero 12. Et tamen in vna Barchinonen. præ-
posituræ, de anno 1550. voluerunt Domini, quod in
iudicio possessorio restitutionis sufficeret illegitimo
probare clericatum per reputationem, & quod actor
illegitimus non tenetur dare literas sui clericatus, vi
 152 *per Guidobon. ubi sup. Probatur tamen clericatus v-*
nico teste, Bal. & Fel. in cap. licet vniuersis, de testibus
ad fil. Iason in repe. leg. adm. nendi, ff. de iure iur. numero
198. Boer. dist. dec. 171. Per. Gerar. sing. 49. Rebuff. de
nominatio. q. 22. numero 14. Corras. d. c. 7. n. 5. Mandos.
regu. 18. q. 11. num. 10. Mohe. dist. dec. 21. de renun. nu-
mero 3. & Guidobon. dist. dec. 132. Et reddunt ratio-
nem, quia iste actus de se, & sui natura nemini prin-
cipaliter præiudicat. Et, vt ait Flam. Paris. d. lib. 4. q.
2. numero 69. inspicitur initium, & tempus ordinis
collati, non beneficium, aut pensio, de quo postea li-
tigatur. Vnde tamen ista probatio sufficeret etiam in iu-
 153 *dicio, quando lis esset super beneficio. Sicut etiam*
sufficit probatio per communem reputationem quæ
etiam est semiplena, vt dictum est. Quamuis tamen con-
 154 *trarium in hoc teneat Rebuff. in praxi d. iit. de forma*
literarum tōsuræ, n. 24. & de nominatio. q. 14. n. 54. alias
32. & Mascari. concl. 303. a. n. 4. Anto. Gab. concl. 1. de
testib. n. 70. Pacia. d. li. 2. c. 34. num. 64. Quibus consonat
Cou. pract. c. 33. numer. 3. quem sequitur Iacob. de Graf. in
decis. aureis casuum conscient. libro 4. c. 18. num. 155. &
Farin. d. q. 8. n. 43. & in tract. de testibus q. 63. numer. 27.
& seq. quos vide, & Menoc. de præsum. libro 6. præs. u.
 155 *66. Et tamen solo sigillo Episcopi recognito probatur cle-*
ricatus etiam collatus non subdito, Mohe. d. dec. 1.
21. de renun. quamuis contra Mascari. concl. 305. nume-
 156 *ro 2. Sed tamen est difficultas, an probetur clericatus per*
 157 *literas, seu ostensionem superiorum ordinum, puta,*
 158 *sacerdotij, seu diaconatus, &c. Et tamen non probari, nec*

fatis esse ostendere literas sacerdotij, tenent Rebuff.
 d. tit. de forma literarum tonsuræ, n. 28. Corras. d. c. 1.
 n. 5. Aymon. conf. 134. n. 45. Ferretus cons. 354. num. 8.
 Mascari. concl. 304. a. n. 13. & concl. 1145. a. n. 6. & Meno-
 ch. dist. li. 6. præsump. 76. n. 3. Pacian. su. n. 42. post Ge-
 min. conf. 91. & allegant Bart. in l. illud. ff. de acquir. he-
 red. Et reddunt rationem, quia per saltum posset esse
 promotus; quo casu non valet prouisio ei facta de
 beneficio. Præpos. in c. sollicitudo, 32. dist. & Corras. d.
 c. 1. ad fin. Nam tamen per saltum promotus est irregula-
 160 ris, cap. 1. vbi Doctores de clerico per saltum promotum
 Concil. Trident. sessione 23. de reformatione, c. 14. in fi-
 ne, Spec. tit. de dispensatione. §. iuxta, sub num. 13. Villa-
 diego de irregularitate, c. 8. de clerico per saltum pro-
 moto, Bernard. Diaz, & Salzedo in praxi, c. 24. Nauar.
 c. 27. n. 242. & Ferretus d. conf. 354. num. 8. Maiolus
 de irregul. li. 4. c. 12. Vgolin. eodem tract. c. 38. §. 1. num. 1.
 Cerola in praxi Episcopali, 2. par. verbo irregularitas,
 §. 3. Ludou. Lopez instructor. conscientia, 2. tom. 2. par.
 c. 29. Pet. Ledesma in summ. de sacram. ordinis, cap. 60.
 8. conclusionem, 2. difficultate, Vgolin. in Espejo de Curas,
 c. 12. n. 224. & sic intraret doctrina, de qua infra, c. 11.
 num. 2. quod collatio irregulari facta est nulla. Quam-
 uis tamen Toletus in Summa lib. 1. c. 71. & Suarez 5. tom. de
 censuris, disp. 31. sect. 1. a. num. 44. & Auila de censu-
 161 ris, 7. par. disp. 9. dub. 2. cum alijs doceant, istam non
 esse irregularitatem, sed suspensionem, sed & Nauar.
 c. 25. n. 71. & conf. 1. de sacramentis non iterum, num. 11. &
 Sayrus de censuris lib. 4. c. 14. n. 26. qui tamen li. 7. c.
 10. num. 39. eum dicit irregularem; seu suspensionem.
 Quod tamen ad propositum parum refert: nam et-
 iam collatio suspensio facta, est nulla, vt infra dicitur
 cap. 14.

Non tamen tamen est irregularis per saltum promotus
 respectu ordinum inferiorum, quos legitime susce-
 perat: nam ab usu eorum non est suspensus, vt appa-
 ret ex d. c. 1. & d. c. sollicitudo, 32. distinctione, & tenet
 Enriq. in Summa lib. 14. c. 6. nu. 3. & sentit Syluester
 ver. irregularitas, §. 11. & Abbas d. c. 1. ultimo notabilis,
 dicens, quod ordinatus præpositus non potest sine
 dispensatione administrare in ordine sic suscepto: &
 nouissime docet Suarez d. disp. 31. sect. 1. n. 48. & Auila
 ubi supra.

Vnde quod tamen dictum est, non valere prouisionem
 beneficii ei factam, non procedet in prouisione be-
 neficii, quod non requirit alium ordinem præter il-
 los inferiores, quos legitime suscepit, vt alias in si-
 mili docet Suar. sup. disp. 40. sect. 3. n. 38. dicens, quando
 irregularitas non est totalis, sed respectu alicuius ac-
 tus, aut temporis, tunc non reddere clericum inca-
 pacem cuiuscunque beneficii, sed tantum illius, quod
 habet annexam obligationem tali irregularitati re-
 pugnantem. quia cum hæc prohibitio nascatur ex
 prohibitione circa exercitium ordinis, non potest
 amplius extendi, quam illa ex qua nascitur: & id pro-
 cedere non solum in irregularitate sine peccato con-
 tracta, vt ait Nau. d. c. 27. n. 252. sed etiam in alia: nam
 ratio facta generaliter probat, si culpa non obstante
 talis irregularitas non impedit omnem actum ordi-
 nis, sed aliquem, vt in casu c. 2. de clerico non ordina-
 to ministrante.

Contrarium tamen in proposito difficultate,
 nempe quod ad probationem clericatus, & mino-
 rum ordinum, satis sit probare, & ostendere maiores,
 tenet Didac. Per. in l. i. tit. 8. lib. 5. ord. & Salz. in prax.
 Bern. Diaz. c. 24. lit. A. qui ait non dubitare hanc o-
 pinionem esse communiter receptam; Put. dec. 144. lib. 2.
 n. 5. Vbi tamen fuit resolutum in vna Conchen. paroch. quod.
 162

clericatus sufficienter probaretur per ostensionem quatuor minorum, in quibus Episcopus promouens narrabat eum per prius ad clericalem tonsuram promotum, quia probatis maioribus probantur minores, ex Bald. in l. si solennibus. C. de fide instr. nu. 1. Maxime ubi illa narratio sit a persona fide digna. Innoc. in c. 1. circa fi. de cler. peregrin. &c. Et t. in vna Leodien. canonicatus 7. Decemb. 1589. coram D. Pamphilio fuit dictum, non posse dubitari de clericatu stante susceptione maiorum ordinum, ad nos per Felin. in cap. super his de accus. Put. d. decis. 144. & fuisse dictum in causa Meten. canonica. 25. Junij 1584. coram D. Vicecomite, &c. Et t. in Bonon. canonicatus de anno 1591. coram D. Pamphilio, de qua infra n. p. c. 1. nu. 70. fuit resolutum, clericatum probari ex literis ostiariatus, quia cum non presumatur ordinatus per salum, ideo, &c. præsorsum cum agatur de clericatu incidenter, & per literas ordinatis dicentis se ordinasse de licentia ordinarij sufficienter dici constare de tali licentia, præsorsum cum sint ordines celebrati in Ecclesia cathedrali publice, ut fuit consideratum coram D. Seraphino in causa Neapolitana canonica. & dec. 87. Cæsaris de Grassis, &c. Et t. idem fuit resolutum coram eodem D. Pamphilio in vna Burgen. beneficij de Portugaleti 13. Nouemb. 1595. nempe ex literis subdiaconatus probari clericatum, cum regulariter non presumatur quis per salum promotus. Put. d. dec. 149. in fin. lib. 2. quod sine difficultate procedit, quando ordinarius est discretus, & prudens, taliter, quod nisi sibi de præcedentibus ordinibus constisset verisimiliter, sequentes non contulisset, ut fuit resolutum in A. Bonon. canonicatus 24. Maij 1599. coram D. Pamphilio, & habilitatem ad beneficium simplex constare, quia ratione censendus est, qui alias ad sacrum subdiaconatum fuit approbatus, cap. accepimus de atate & qualitate, ut in causa Calagur. portionis de Anaritis 27. Jan. 1576. coram Laurentiano Caputaquen. 367. parte. secunda.

Et procedit etiam t. in clericatu illegitimi, ut in v. Astorcen. parochialis S. Brixiani, quæ habetur decis. 124. li. 2. p. 3. diuers. vbi fuit resolutum, Quod clericatus illegitimi probatur per literas diaconatus, vbi enim dicitur per literas Decani, debet dicere per literas diaconatus, Etiam si non fuerit promotus à proprio Episcopo, sed per alium dicentem habere facultatem à proprio Episcopo, sequuntur Pap. supra n. 14. & Masc. d. concl. 305. num. 3.

Bartolus t. autem in dicta lege illud solum dicit, quod si probor, quod aliquis sit ordinatus sacerdos, non sequitur de necessitate, quod alij ordines præcesserunt: non tamen negat, quod ita sit præsumendum.

Et licentia proprii Episcopi probatur sola assertionem ordinantis, Oldra. conf. 215. num. 9. Felin. in cap. Albericus sub num. 4. de testibus. Put. dec. 359. lib. 1. & 407. lib. 2. Mohedanus d. dec. 21. num. 3. de remittia. Rota in dict. Bononien. canonicatus. Flamin. Paris. qui alias decisiones refert supra à n. 66. & Ioan. Gutier. can. q. li. 2. c. 17. n. 30.

CAP. II.

De Legitimitate.

SYMMARIA.

Oportet etiam promouendos ad beneficia legitimos esse, ex legitimo matrimonio: nam illegitimi inhabiles sunt

ad Ecclesiastica beneficia, cum nec ad ordines, nec ad clericatum admittantur n. 1.

Verba Concilij Tridentini de ordinandorum natalibus & genere, iuxta ius antiquum intelligenda sunt, & per ea Concilium voluit excludere illegitimos filios, aut nepotes hæreticorum, & seruos, ac neophytos, num. 2. Nam Concilium ibi non intendit corrigere aut alterare iura antiqua circa qualitates promouendorum, nu. 3. & numero 4. adducitur declaratio S. Congregationis.

De illegitimorum inhabilitate ad ordines & beneficia, seu irregularitate, qui sunt videndi, n. 5.

An expositi, quorum parentes ignorantur, sint pro legitimis, an pro illegitimis habendi, nu. 6. & 7. ponitur prima sententia habendos esse pro legitimis, & posse absque dispensatione promoueri, & n. 8. secunda sententia contraria, cuius ratio ponitur, n. 9. Et magis placet, n. 10. & ea admittitur, non potest Episcopus cum eis dispensare. Posset prima sententia post factum admitti propter auctoritatem eam tenentium, numero vndecimo.

Alia ratio pro secunda sententia adducitur, quod in dubiis pars est eligenda, n. 12. Quæ regula vera est, intelligitur quæ & procedit generaliter quoad hoc, ut in dubio debeat quis à faciendo abstinere, non tamen ut debeat spoliarè re possessa, vel facere voti postpositum, de cuius obligatione non constat, n. 13. Nam tunc vitiat alia regula, quod in dubio, & pari causa, melior est conditio possidentis, quæ procedit non solum in materia iustitiæ, sed etiam aliarum virtutum, numero 14.

Pro ista distinctione facit axioma, quod turpius excusatur, &c. n. 15.

Vnde in dubio voti & præcepti distinguendum est inter negatiuum de non faciendo, quod est seruandum, & affirmatiuum de faciendo, quod non obliget & nu. 16. Et inde etiam procedet distinctio inquisitioni, verum de sententia excomm. de qua late agunt re-lati, n. 117.

Ideo in dubio non solum homicidij, sed etiam alterius cuiuscunque facti, ob quod incurritur irregularitas, censeri debet quis irregularis ad effectum abstinendi & cessandi ab officio irregularibus prohibito, etiam in foro exteriori, post factam diligentiam, ut in ca. ad audientiam, & capit. significasti de homicidio, quæ nouum ius non inducunt, non vero ut debeat spoliarè beneficium, &c. n. 18.

Et idem videtur in dubio iuris, vbi quis dubitat, an suo delicto sit imposita pena irregularitatis, anequam fiat diligentia, & examen in iure & etiam post, dum manet dubius: quamuis vbi dubium esset apud omnes, aut in aliquo casu sit iure imposita irregularitas, tunc non esset quis censendus irregularis, numer. 21. & 22.

In hac materia dubij reprobantur, quædam dicta Reuelli. Tho. Sanchez, & Suarez, numer. 23. & 24. & Salus n. 25.

Licet prædicta ita sint, non tamen videntur applicanda in proposito de filiis expositis, in quo si dubium esset æquale, aut fere, ob fauorem prolis melior, & benignior pars esset sumenda: & ideo censentur Christiani antiqui, & ex puro sanguine, &c. n. 26. De quadam bulla Gregorij X IV. circa hoc allegata per Enriquez, numer. 217.

Prædicta doctrina de inhabilitate illegitimorum fallit primo, vbi per sequens matrimonium fuerint legitimitati: nam filij illegitimi naturales efficiuntur quoad omnia, præter Cardinalatum, vere legitimi per subsequens matrimonium, n. 28. etiam sine instrumentis dotalibus